

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

25 Kasım 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II. OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ

1.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç, Komisyonun daha önceki toplantısı ve istişarelerinde aldıkları kararlar doğrultusunda ikramların olmayacağına, herhangi bir danışmanın, yardımcı personelin toplantı salonunda bulunmamları gerektiğine; Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyon üyeliğine seçilen Bursa Milletvekili Ahmet Kamil Erozan'a "Hoş geldiniz" dediğine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/2704)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/3054)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/2848)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/3053)

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakcı'nın Avrupa Birliği konusunda kendilerini bilgilendirmesini talep ettiğine ve Türk dış politikasında parlamenter diplomasinin de işin içine girmesine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakcı'nın Avrupa Birliğiyle ilgili kapsamlı bir briefing vermesi için Komisyon Başkanının davet yapmasını arzu ettiğine ilişkin açıklaması

3.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Avrupa Birliğiyle ilgili yapılacak Komisyon toplantısının Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile ortak komisyon toplantısına çevrilmesine ilişkin açıklaması

V.- SUNUMLAR

1.- Vakıflar Genel Müdürü Burhan Ersoy'un, "Azınlık Vakıfları" konulu sunumu



DIŞIŞLERİ KOMİSYONU



2'nci Toplantı

25 Kasım 2020 arŐamba



I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışişleri Komisyonu saat 15.48'de açıldı..

Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç,

Komisyonun daha önceki toplantısı ve istişarelerinde aldıkları kararlar doğrultusunda ikramların olmayacağına, herhangi bir danışmanın, yardımcı personelin toplantı salonunda bulunmamları gerektiğine; Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyon üyeliğine seçilen Bursa Milletvekili Ahmet Kamil Erozan'a "Hoş geldiniz"dediğine ilişkin açıklama yaptı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve EŞyanın Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/2704)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin ereve Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/3054)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/2848)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/3053)

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakcı'nın Avrupa Birliğı konusunda kendilerini bilgilendirmesini talep ettiğine ve Türk dış politikasında parlamenter diplomasinin de işin içine girmesine ilişkin açıklama yaptı.

İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal eviköz,

Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakcı'nın Avrupa Birliğıyle ilgili kapsamlı bir brifing vermesi için Komisyon Başkanının davet yapmasını arzu ettiğine;

Avrupa Birliğı ile ilgili yapılacak Komisyon toplantısının Avrupa Birliğı Uyum Komisyonu ile ortak komisyon toplantısına çevrilmesine

İlişkin açıklama yaptı.

Vakıflar Genel Müdürü Burhan Ersoy tarafından “Azınlık Vakıfları” konulu sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görülecek başka konu bulunmadığından, saat 18.23’te toplantıya son verildi.



25 Kasım 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.48

BAŞKAN: Akif Çağatay KILIÇ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı’nın 2’nci Toplantısını açıyorum. (*)

Toplantı yeter sayımız vardır.

II. OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Akif Çağatay Kılıç, Komisyonun daha önceki toplantısı ve istişarelerinde aldıkları kararlar doğrultusunda ikramların olmayacağına, herhangi bir danışmanın, yardımcı personelin toplantı salonunda bulunmaması gerektiğine; Komisyonun bugünkü gündemine ve Komisyon üyeliğine seçilen Bursa Milletvekili Ahmet Kamil Erozan’a “Hoş geldiniz” dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Dedğim gibi, geçen sefer de yaptığımız görüşmeler çerçevesinde ve istişaremizde, sadece bu dönem için, ikramın olmayışı -önümüzdekileri kendimizin kullanmasıyla alakalı veya gerekirse isteriz dışarıdan- herhangi bir danışman arkadaşımızın, yardımcı personelin içeride olmayışı yönünde karar aldık çünkü bildiğim kadarıyla, aramızda sadece ben değil, 1-2 arkadaşımız daha bu Covid’le muhatap olduk. Dolayısıyla, elimizden geldiği kadar dikkatli olmak durumundayız. Bu salonu da geçen seferkinden daha büyük bir salon olarak ayarlamaya çalıştık, daha iyi oldu herhâlde. İnşallah, önümüzdeki toplantıları da yine bu tip bir salonda yapmak üzere çalışacağız.

Gündemimize geçmeden önce, Komisyonumuzda üyelerimiz açısından bir değişiklik oldu. İYİ PARTİ Grubuna düşen üyeliğe Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan seçilmiştir, kendisine de “Komisyonumuza hoş geldiniz.” diyoruz.

Daha fazla da beklemeden gündemimize geçelim inşallah.

Bugün Bakan Yardımcısı olarak Sayın Faruk Kaymakcı bizlerle. Belki bilginiz olmuştur, olmamıştır yani bir daha hatırlatmak için söyleyeyim. Yavuz Selim Kıran arkadaşımız maalesef o da bu hastalığa düşer olduğu için şu anda izolasyon sürecinde. Ona da buradan geçmiş olsun diyoruz, acil şifalar diliyoruz.

Evet, bugün 4 uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz. Gündemimizdeki uluslararası anlaşmaların görüşmelerini müteakiben Vakıflar Genel Müdürü Sayın Burhan Ersoy cemaat vakıfları hakkında Komisyonumuzu bilgilendireceklerdir.

Gündemimizin ilk sırasında, ülkemizle Macaristan arasında imzalanan yolcu ve eşyanın kara yolu ile uluslararası taşınmasına ilişkin anlaşma yer almaktadır.

İkinci sırada, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan hükümeti arasında imzalanan demir yolu yük ve yolcu taşımacılığına ilişkin çerçeve anlaşma bulunmaktadır.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Üçüncü sırada, ülkemiz ile Ruanda arasında imzalanan yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Dördüncü sırada da, Türkiye ile Moldova arasında imzalanan yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşma yer alıyor.

Bu noktadan sonra varsa eğer basın mensuplarımıza teşekkür ediyorum.

Gündemimizin 1'inci maddesine geçiyoruz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

*1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/2704)(**)*

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Kara Yolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/2704) esas numaralı Kanun Teklifi 4 Mart 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 13 Mart 2020 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Şimdi sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcisine veriyorum.

Sayın Kaymakçı, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Eğer izin verirseniz maskemi konuşurken kaldıracağım, yok eğer gerekliyse de tutacağım ya duyuluyorsa takabilirim aslında, uygulamanızı bilmediğim için.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Yani takip da konuşurken nasıl geliyor duyalım.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Bu şekilde duyabiliyor musunuz?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Biz duyuyoruz. Bence hem sizin açınızdan hem de üyelerimiz açısından böyle devam edelim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Dışişleri Komisyonunun Değerli Başkanı, değerli üyeleri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Başkanımızın da söylediği gibi Bakanlığımızda Meclisle ilişkilerden de sorumlu Bakan Yardımcımız Yavuz Bey bugün aranızda olamadı. Dolayısıyla, onun sizlere selamlarını da iletmek isterim; durumu iyi, ciddi bir durumu yok ama bir süre evde kalmak durumunda olacak.

Macaristan'la ilgili anlaşma konusunda kısaca söyleyebileceğimiz şunlar: Bildiğiniz gibi yakın dostumuz ve müttefikimiz olan Macaristan'la ilişkilerimiz 2013 yılından itibaren yüksek düzeyli stratejik iş birliği düzeyinde yürütülüyor. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin 4'üncü Toplantısı Sayın Cumhurbaşkanımız ve Macaristan Başbakanı Orban başkanlıklarında 2019 yılında Budapeşte'de yapıldı. Macaristan, Avrupa Birliği üyelik sürecimize destek olan başta AB olmak üzere Avrupa ve diğer uluslararası platformlarda ülkemizle yakın dayanışma içinde olan bir ülke.

** (2/2704) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Keza, Macaristan, terörle mücadele, Barış Pınarı Harekâtı gibi harekâtlarımızda Avrupa Birliğinin diğer ülkelerinden farklı olarak daha sağduyulu açıklamalar yapan ve ülkemizin harekâtlarını daha iyi anlayan bir ülke.

Macaristan'la ticari ve ekonomik ilişkilerimiz oldukça iyi bir durumda ve her geçen gün artıyor. İkili ticaret hacmi hedefimiz 6 milyar. Şu anda gerçekleşen rakam 3 milyara yakın ama bunu 6 milyara çıkarma potansiyeli olduğunu düşünüyoruz.

Salgın döneminde Türkiye, Macaristan'ın "meltblown" kumaş, yani bu maskelerde üretilen kumaş konusunda izin verdi. Macaristan da bize yine Macaristan'da üretilen o dönemde şiddetle ihtiyaç duyduğumuz "hidroksiklorokin" ham maddesini sağladı.

Macaristan'daki Türk yatırımları Merkez Bankamızın verilerine göre bugün itibarıyla 84 milyon ABD doları olmakla birlikte üçüncü ülkeler üzerinden giden yatırımlar ve Macaristan'da yerleşik Türk vatandaşlarının da yatırımları göz önünde bulundurulduğunda 600 milyon dolar civarında.

Karma Ekonomik Komisyonu toplantısı 11 Kasım'da yapılacaktı ancak pandemi nedeniyle bunu 8 Aralık'ta erteledik. Umarız KEK toplantımız 8 Aralık tarihinde yapılır. Biz de Eş Başkan Sanayi ve Teknoloji Bakanımız, Macaristan tarafında Dışişleri ve Ticaret Bakanı.

Yolcu ve Eşyanın Kara Yoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşma son Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinde imzalanan anlaşmalardan biri ve Macar tarafınca Nisan 2020'de onay süreci tamamlandı. Söz konusu anlaşmanın eğer mümkün olursa yüce Meclisimiz ve Komisyonunuz takdir buyursa KEK toplantısından önce imzalanmış olması Macar tarafıyla yapılacak müzakerelerde elimizi güçlendirecek.

Macaristan, ülkemizle Batı Avrupa ülkeleri arasında geçiş yolları üzerinde bulunan, kara ulaştırması açısından önemli bir ülke.

Anlaşma, mevcut anlaşma esasen 1968 ve 1976 tarihli anlaşmaların yenilenerek günümüz koşullarına uygun ve standart bir metin hâline getirilmesini amaçlıyor. Bu çerçevede anlaşma metni günümüz Türkçesi ve terminolojisi kullanılarak yeniden düzenlenmiş, tanımlar kısmına güncel ve standart açıklamalar eklenmiştir. Yine, yeni uluslararası anlaşmalara da atıflarda bulunuyor anlaşma.

Anlaşmada, Macaristan'ın yeni adı kullanılıyor "Macaristan" şeklinde, "Macaristan Cumhuriyeti" ifadesi çıktı. Önceki anlaşmalar sadece İngilizce dilinde imzalanmışken bu anlaşma Türkçe, Macarca ve İngilizce olarak üç dilde imzalandı. Anlaşma bu alandaki temel, güncel hukuki dayanağı oluşturacak.

Ulaştırma, Macaristan'la ekonomik ilişkilerimizde bu ülkenin nakliyecilerimize uyguladığı geçiş belgesi kotası nedeniyle belki de tek pürüzlü alan. Anlaşmanın esasen geçiş belgesi kotası sorununun çözümüne doğrudan bir etkisi olmayacak. Ancak Macar tarafının bu konudaki müzakerelerde öne sürdüğü bir husus olarak ortaya çıkıyor. Tarafımızdan da onaylanması müzakerelerde elimizi güçlendirecektir diye düşünüyoruz ve Komisyonumuzun takdirine sunuyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kaymakçı.

Şimdi de Ulaştırma Bakanlığı temsilcimizi dinleyelim.

Sayın Haydar Ufuk Kale.

Buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HAYDAR UFUK KALE – Sayın Başkan, sayın vekillerim; Saygıdeğer Bakan Yardımcısının da ifade ettiği gibi Macaristan'la bu anlaşma bize çok artı şey katmasa bile...

Şu anda en baştan şunu söyleyeyim: Karayolu Ulaştırması Karma Komisyonu toplantısı var şu anda. Sayın Genel Müdürüm o toplantıya katıldığı için gelemedi, saygılarını sunuyor.

O toplantı da birinci maddesine bir şart olarak bu anlaşmayı dile getirerek bu toplantıya başladılar. Bakan Bey'in de dediği gibi bizim için ticaret açısından Almanya'ya transit geçişte Macaristan üzerinde geçiş belgeleri bizim için çok değerli. Bu şartı koymaları orada bizim maalesef biraz elimizi güçsüzleştiriyor. O yüzden, bu anlaşmanı geçmesi, geçiş belgesi kotalarının artırılması yönünde bize katkı sağlayacağı için bunun bir an önce geçmesinin faydalı olduğunu düşünüyoruz.

Onun dışında başka sorular varsa cevaplamaya hazırım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Ulaştırma Bakanlığından aynı zamanda TCDD Genel Müdürü Kamuran Bey'in de burada olduğu bilgisi var, doğru mu? Sizin eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – 2'nci maddeyle ilgili konuşacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki, tamam teşekkür ediyorum.

Evet, söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz varsa onlara söz vereceğim.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Komisyon dışından soru sorabilir miyiz Sayın Başkan?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Öncelikle Komisyon üyelerimizden sorusu olan varsa onlara öncelik verelim, ondan sonra inşallah devam edelim.

Buyurun Güzelmansur.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkürler, sağ olun.

Ben, Sayın Bakan Yardımcıma ve Sayın Genel Müdüre bazı noktalarda katılmıyorum. Niye katılmıyorum? Bugün, Macaristan'ın bize uyguladığı 36 bin tır geçiş kotası var. 36 bin, tüm Avrupa'ya yapacağımız ihracat için aylık 3 bin tıra denk geliyor ama buna baktığımız zaman, sadece Almanya'nın bize uyguladığı tır kotası 170 bin yani Macaristan her yıl bu kotayı düşürüyor. Şu an bizim en az, minimum 100 bin tıra ihtiyacımız var ve ne yazık ki nakliyecilerimiz sınırda, tırlarımız sınırda, ihracatımızı yapamıyoruz. Biz bunu kaç keredir dile getiriyoruz ama yapılan herhangi bir şey yok.

Şimdi, ben istatistiklere de baktım, bu 36 bin tır geçiş kotası yüzde 2'ye yani Macaristan'dan geçen tırların yüzde 2'sine tekabül ediyor, sadece yüzde 2'sine. Özellikle Hataylı ihracatçılar, sebze ve meyve ihracatçıları, biliyorsunuz, on-on beş gün sınırda beklemek zorunda kalıyorlar. Aylık 3 bin tır civarında bir kota var; ilk üç günde, dört günde, beş günde bitiyor bu kota ve daha sonra yirmi gün beklemek zorunda kalıyorlar.

Sayın Bakanım, bu yıl Macaristan'la ilgili sorunun çözümü noktasında neler yapıyorsunuz ve bunun bir an önce çözümü için de şu ana kadar niye hiçbir önlem alınmadı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Bakanım, çok teşekkür ederim. Öncelikle, zatalinize geçmiş olsun diyorum.

Sayın Bakan, hoş geldiniz. Dışişleri Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığından gelen değerli temsilcileri de saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, Bakan Yardımcısı Sayın Yavuz Selim Kıran'a da geçmiş olsun dileklerimi iletmenizi rica ediyorum Sayın Faruk Kaymakçı Bey.

Ben de aŖađı yukarı benzer bir konuyu dile getirecektim. Bildiğimiz kadarıyla, Macaristan'dan geiŖ sırasında bazı yüksek ücretler talep ediliyor geiŖ kotalarının aŖılması hâlinde zannediyorum ve bunlar belli bir Ŗeye göre değil yani orada Macarların keyfi istedikleri rakamlar gibi gözüküyor. Bununla ilgili, herhangi bir Ŗekilde bunu bir zapturapta alma veya buna belli bir düzen verme, bir tarifeye oturtma gibi bir giriŖiminiz olacak mı ve bu anlaŖma size böyle bir imkân verecek mi? Yani her Ŗeyden evvel bunları öğrenmek isteriz.

Onun dıŖında, kotalarla ilgili olarak Mehmet Güzelmansur Vekilimin söylediği konular zaten bizim dikkatimizi çeken konulardı, bunları hatırlatmak istedim.

BAŖKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – TeŖekkr ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcım, buyurun.

DIŖIŖLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – ok teŖekkr ediyoruz Sayın BaŖkan.

Bu konu, tabii, Macaristan'la sürekli gündemimizde olan bir konu. Söylediğiniz gibi, Sayın Milletvekilim, Ŗu anda biz yıllık 40 bin kota alıyoruz. Bu 40 bin kota ücretsiz geiŖ imkânı sağlıyor. 40 binin üstündekiler ücrete tabi. Bu arada, tabii, Macaristan bizim "ticaret dıŖı engel" diyebileceğimiz bir vergi uyguladı tır srclerimize belli bir dönem ve biz Macaristan'ı Avrupa Birliği Adalet Divanına götürdük, davayı da kazandık. Bu davayı kazandıktan sonra, tabii, Macaristan daha korumacı bir politikaya büründü "Madem siz beni mahkemeye götürüyorsunuz ve tazminat istiyorsunuz, yleyse ben de size kotaları sınırlandırırım." dedi ve maalesef, kotalarda elini güçlendirme çabalarını da sürdürüyor. Tabii, burada karŖılıklılık ilkesi söz konusu. Biz sadece kendi açımızdan bakıyoruz yani bizim verdiğimiz, bizim elde edeceğimiz kota geiŖ belgeleri açısından ama Macaristan'a da bizim verdiklerimiz var. Tabii, Macaristan bunu karŖılaŖtırınca "Sizin bana verdiğinizin ben size 3 katını veriyorum. Dolayısıyla, daha fazlasını veremem." diyor, karŖılıđında baŖka Ŗeyler istiyor. Örneğin "Türkiye'de Türkiye toprakları üzerinden geçecek Macar tırları için mümkünse yakıtta vergi alınmasın." diyor. Böyle bir istisnayı bizim getirmemiz mümkün değil yani bunu bir ülkeye getirdiğiniz zaman bunun sonu yok. Dolayısıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığımız ve Ticaret Bakanlığımız da buna karŖı çıkıyor.

Sonuçta, 2020 yılı için 40 bin geiŖ belgemiz vardı toplamda. En son tırlarımız maalesef sınırdaki beklemek zorunda kaldı. Yaptığımız müzakereler sonucu 2.200 ilave daha aldık. Söylediğimiz gibi, bu belge sayıları Kara UlaŖtırma Karma Komisyonu toplantılarında yapılan müzakerelerle belirleniyor. Bugün de zaten bu toplantı Ŗu anda devam ediyor Macaristan'la. Ama bu anlaŖmanın geiŖ belgeleriyle doğrudan bir ilgisi var mı? Doğrudan yok ama dolaylı olarak var, Macaristan diyor ki: "Daha siz benimle bu anlaŖmayı bile imzalamamıŖken sürekli geiŖ belgesi sayısını artırmamı istiyorsunuz, bunu kabul etmeyiz. Bunu niye imzalamıyorsunuz?" diyor. Bence vakti de geldi; imzalanmalı, bu anlamda bizim elimizi rahatlatacaktır diye dŖnyorum.

Bilmiyorum, UlaŖtırma Bakanlığımız eklemek istediği bir konu var mı.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – "İmzalanma" değil de "onaylanma" demek istediniz sanırım.

DIŖIŖLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Evet, evet.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Onlar onaylamıŖ mı?

DIŖIŖLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Evet, onay süreci bitti Macaristan'da.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HAYDAR UFUK KALE – Sayın Vekilim, 12 Mart tarihi itibarıyla onlar Resmî Gazete’de dahi çıkarmışlar. Ben sabah ilk oturumunda vardım, bize dedikleri şu: “Biz her türlü vazifemizi yaptık, top sizde.”

Sayın vekilimin dediği şeye katılıyorum. Şu anda Sayın Genel Müdürem de 100 binin üzerinde transit vergi almanın çabasında ve ben gelene kadar da hava olumluydu, bu kadarını söyleyeyim. Onun için uğraşıyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Ben bu bağlamda şunu da aktarmak isterim: Tabii, biz gümrük birliği güncelleme müzakerelerinden bahsediyoruz. Gümrük birliği güncelleme ihtiyacı bununla da doğrudan ilgili yani biz sadece malların serbest dolaşımından değil ama bu malları taşıyan tırların ve bunların sürücülerinin de güncellenmiş bir gümrük birliğinde özgürce dolaşabilmesini istiyoruz. Dolayısıyla, bu konuyu da takip ediyoruz.

Öte yandan, yine tır sürücülerimizin son dönemde pandemi bağlantılı olarak karşılaştıkları sorunlar oldu vizeyle ilgili. Bu konuda da girişimlerde bulunuldu hem tüm Avrupa Birliği ülkeleri büyükelçilikleri nezdinde burada hem de büyükelçiliklerimiz tarafından buldukları ülkelerde ve aynı zamanda Avrupa Birliği Ulaştırma Genel Müdürlüğü nezdinde de girişimlerde bulunuldu gerek bu kotaların artırılması konusu gerek Türk tırlarına karşı uygulanan ayrımcı politikaların durdurulması için ama ulaştırma konusu büyük ölçüde ülkelerin uhdesinde. Avrupa Birliği, topu üye ülkelere atıyor. Biz de bu ülkelerle geliştirdiğimiz iyi ilişkilerimize bağlı olarak bu tür engelleri aşmaya çalışıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun Sayın Çeviköz.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

Tekrar söz aldığım için lütfen başlaşayım. Aslında, sorumun cevabını Sayın Bakan Yardımcısı kısmen verdi ama ben şunu söylemek istiyorum: Biz, Türkiye’den, Edirne’den veya Kapıkule’den çıktıktan sonra Avrupa Birliğine giriyoruz; normal şartlarda, böyle bir kotaların inhisarında olmasındansa topyekûn Avrupa Birliğiyle müzakere edilmesinin çok daha doğru olacağı düşüncesindeyim ama anladığım kadarıyla bunları ülkeler kendi ulusal yetkilerinde tutmuşlar. Siz de Avrupa Birliği ulaştırma genel müdürlüğüyle bunu konuşuyorsunuz. Acaba daha uzun erimli mesafelerdeki -örneğin Almanya, Danimarka gibi- ülkelere varan tır veya lojistik filolarımızın, daha önceki ülkelerde düşük kotalardan dolayı yüksek ücret ödemek zorunda kalması, kotalar geçildikten sonra, onların nezdinde dile getirilerek Avrupa Birliği içinde daha yeknesak bir tutum sağlanması mümkün olabilir mi?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Bakan Yardımcım, müsaade ederseniz Utku Bey’in de sorusunu alalım, sonra Mehmet Bey’e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Ben usul anlamında... Sayın Genel Müdür bir şey söyledi, ben garipsedim. Tabii, burada, aramızda devletten gelen bürokratlar da var. Şimdi “Toplantı orada sürüyor ve bunu şart olarak öne sürdüler.” dedi. Şimdi biz bunu buradan geçiresek de daha Meclisten geçmiş değil. Şimdi, böyle bir adap ben bilmiyorum. Tabii ki biz tırcılar için her şeyi yapalım, gerekirse indirelim, bugün Meclisten geçirelim ama acaba hani daha önce mi bu toplantıyı yapsaydık ya da siz o toplantıya hazırlıklı mı... Ya, anlatabiliyor muyum? Şimdi “Orada bu haberi bekliyorlar.” diyor ama biz buradan geçiresek de geçmeyecek ki Meclisten. Bu nasıl bir şey? Yani yanlış anlamayın ama belki, kurumlar arasında daha iyi planlama iyi olurdu. Biz, tabii ki süratle yapalım, en ufak sıkıntım yok ama size buradan geçmesinin

katkısı olacaksa seviniriz ama böyle bir şart gibi bunun konması da bence şık değil, hele hele Sayın Bakan Yardımcısı açılış cümlesinde Macaristan'la aramızın ne kadar iyi olduğunu söylerken arkasından şartları, koşulları duymak üzücü tabii.

Sağ olun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Öncelikle teşekkür ediyorum.

Ben, Sayın Genel Müdürlerimizi ve Bakanımı burada bulmuşken de... Bizim, yalnız, sorumuz sadece Macaristan'la değil, şu anda Slovenya'yla, Avusturya'yla ve Çekya'yla, bu ülkelerle aynı sorunu yaşıyoruz; Rusya'yla biraz çözüldü. Tabii, bu konunun içinde şunu söylemek istiyorum: "İhracatımızı artıralım. İhracatımız şu noktaya gelsin." diyoruz, tabii ama ihracatımızı artırmak için bu geçişle sorunun bir an önce çözülmesi gerektiğini, yalnızca Macaristan'la değil aynı zamanda bu Avrupa ülkeleriyle bir an önce sorunun çözülmesi için Sayın Başkanımın Dışişleri Komisyonu olarak gereken reaksiyonu göstermesi gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaymakçı, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ederim sayın milletvekillerim.

Sayın Çeviköz'ün bahsettiği konuyla başlamak isterim. Biz, tabii, bunu Avrupa Birliği genelinde çözmek istiyoruz. Biliyorsunuz, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında, Rumlar ve Yunanlılar 15 Temmuz 2019 kararını aldıran kadar, Türkiye-AB Yüksel Düzeyli Ulaştırma Diyalogu Toplantıları vardı ve biz, bu toplantılarda ısrarla Avrupa Birliğine şunu söylüyorduk, "Biz, gümrük birliği üyesi ülkeyiz ama burada bir asimetrik ilişki var, dengesiz bir ilişki var. Dolayısıyla, Avrupa Birliği 'Bu iş üye ülkelerdedir.' deyip elini çekemez. Bize destek olun." diyorduk ve hakikaten dönemin Ulaştırma Komiseri Bulc-Slovenyalıydı, belki hatırlayacaksınız- bu konuda üye ülkelere mektup da gönderdi. Yani "Türkiye gümrük birliği üyesidir. Dolayısıyla ayrımcılık uygulamayın." diye ve biz, bunları o düzeyde de gündeme getiriyorduk ama söylediğim gibi, bu konu ulusal yetki alanında daha çok. Şu anda mesela coronayla mücadelede de sağlık politikalarında olduğu gibi ülkeler ulusal yetkilerini AB'ye burada devretmiyorlar ve kendi sürücü filolarını, kendi tır filolarını korumak istiyorlar. Yani Macaristan bizimle, tabii, oldukça iyi bir ilişkiye sahip ama bunun yanı sıra Macaristan da kendi tır filosunu, kendi sürücülerini korumak istiyor. Biz, ne kadar Macaristan üzerinden az taşırırsak kendi filolarına, tırlarına alan açılacağını düşünüyor. Yani bunu da görmemiz lazım. Bunu görmemiz lazım derken, tabii, benim derdim, Macar'ın beklentisi değil; benim derdim, Türkiye'nin ve Türk sürücülerinin ve tırlarının durumu. Dolayısıyla, bu konu AB nezdinde ele alınıyor ama AB, söylediğim gibi, bu işe çok girmek istemiyor. Hatırlayacaksınız, Avusturya'da da benzer sorunla karşılaştık, milletvekilimiz söyledi. Aslında, sadece Macaristan'la değil Avusturya'da da önemli bir sorunla karşılaştık. Mesela, Avusturya tır sürücülerimizin kara yolunu kullanmamasını teşvik ediyor ve Avusturya içerisinde bir trene binip öbür tarafta inmesini öneriyor.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Euro normlarına göre Sayın Kaymakçı, biliyorsunuz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Evet.

Dolayısıyla, biz o konuda da Avusturya'yla davalık olduk ama maalesef, Avrupa Birliği Adalet Divanı "Avusturya böyle bir hakka sahiptir." dedi. Oradan sonuç alamadık çünkü bunu, Avrupa Birliği "Türk sürücülerine serbest dolaşım imkânı sağlanıyor." şeklinde mahkemeye sundu ama ilk davada mesela, Macaristan'a karşı açtığımız davada Avrupa Komisyonu bizim yanımızdaydı. "Evet, bu gümrük birliğine aykırı, gümrük birliğinin ruhuna aykırı. Macaristan, Türk turlarına ve sürücülerine ilave bir vergi getiremez." dedi ve onu kazanmıştık. Ama söylediğimiz gibi bu, ülkelerin elinde tuttuğu ulusal bir araç. İlişkilerimizin düzeyine göre bunu dengelememiz gerekecek. Sayın Genel Müdür Vekilimiz de söyledi. Bunu en üst düzeyde, Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinden tutun bakanlar arası görüşmelerde, KEK toplantılarında ve Karma Ulaştırma Komisyonu toplantılarında takip ediyoruz ve olanın en fazlasını almaya çalışıyoruz.

Utku Bey'in getirdiği şart konusu, aslında bu, bugünle ilgili değil. Yani bunu Macarlar her zaman gündeme getiriyorlar. Yani özellikle "Bugün bu toplantı olacak, bu toplantının sonucunu bekliyoruz." anlamında değil ama yaklaşık iki-iki buçuk yıldır gündemde tutuyorlar, her toplantıda gündeme getiriyorlar. Dolayısıyla, bizim bunu geçirmemiz lazım diye düşünüyorum. Ülkemizin de yararına olacak bir anlaşma.

Avusturya, Slovenya, Çekya konusuna değindim. Yani her ülkede mümkün olan en geniş kotayı aldirmaya çalışıyoruz. Tabii, bunların aslında en köklü çözümü Türkiye'nin bir an önce Avrupa Birliği üyesi olması. Üye olduğumuz zaman bütün bu sorunlar gündemden düşmüş olacak ama gümrük birliği güncellemesi ilerlemediği sürece ve üyelik gündemde olmadığı sürece maalesef bu sorunla karşılaşmaya devam edeceğiz. Üye ülkeler, kendi ulusal çıkarlarını düşünerek üye olmayan bir ülkeye karşı böyle bir uygulamayı sürdürecekler.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, teşekkür ediyorum Faruk Bey.

Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan soru sormak veya yorum yapmak isteyen?

Hişyar Bey...

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Herkese merhabalar, misafirlerimiz de hoş geldiler.

Sayın Başkan, öncelikle şunu belirteyim -Genel Kurula birazdan geçmem gerekecek- hemen bir iki fikrimi paylaşacağım. Diğer arkadaşlarımız da -Dışişlerinde 2 kadın arkadaşlarımız da vardı- bugün Dünya Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü kapsamında bazı programları olduğu için onlar gelemediler.

Şimdi, bugün Macaristan'la ilgili teknik bir anlaşma -işin teknik detaylarına dair tabii ki hiçbir rezervimiz yok- teknik açıdan destekliyoruz tabii ki. Bu meselenin çözülmesi lazım, nakliyeciler açısından, iş insanları açısından son derece önemli. Fakat şöyle bir durum var: Dışişleri Bakanlığından Sayın Bakan Yardımcımız Macaristan'la ilgili sunum yaparken açıkçası ben şunu da düşündüm. Macaristan biliyorsunuz Avrupa Birliği içerisinde çok önemli oranda bir "Truva Atı" gibi görülüyor. Yani çok da hazzedilen bir ülke falan değil. Türkiye'nin, Avrupa Birliğiyle yaşadığı çokça sıkıntının olduğu bir dönemde kanaatimiz Macaristan'la -teknik itibarıyla söylemiyorum ama- daha dikkatli bir ilişki öneriyoruz. Avrupa Konseyi içinde de Avrupa Birliği içerisinde de son derece sıkıntılı. Ayrıca, Orban'a -yani "yabancı düşmanı" "İslamafobik" ne deseniz, ne illet deseniz var kendisinde, o devlete hükmeden birisi olarak- dikkatinizi çekmek istiyoruz. O açıdan şerhimizi koyacağız biz sadece. Yani Orban'ın yönetim tarzı itibarıyla.

Yine benzer şekilde ilginç olmuş, Ruanda’da, Ruanda katliamını yapan Savunma Bakanının şu an yönettiği bir ülkeden bahsediyoruz. Moldova deseniz hakeza. Hatta sanırım Türkiye bir 10 milyon euro kadar bir para verip sarayını da onartmıştı Moldovya’da biliyorsunuz. Hatta 2 tane de sanırım TOMA vermiş de Gagavuz Türklerine, onlar da “Ya TOMA’ya ihtiyacımız yok. Bunu kar küreme makinesi yapalım.” diye dönüştürmüşlerdi çünkü orada kar çok fazla yani çok milleti dövme ihtiyacı hissetmiyorlar. O da başka bir skandaldı, ayrı mesele. Sadece şöyle toparlayayım: Yani ilginç olmuş, Ruanda, Moldova ve Macaristan gibi problemlili devlet başkanları gerçekten hepsi, bunlarla anlaşmalar yapılıyor.

Bir bütün olarak toparlarsam -ayrılacağım için Sayın Başkan, diğerlerine de değindim grubumuzun fikirlerini paylaşmak itibarıyla- teknik olarak herhangi bir sıkıntı görmüyoruz ama birinci Gürcistan hariç diğer anlaşmalara bu bahsettiğim sıkıntıları yüzünden şerhimizi ekleyeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan başka söz almak isteyen var mı? Genel Kurula yetişmek açısından önce konuşmak isteyen? Yok, peki.

Evet, Komisyon üyesi olmayan bir arkadaşımız söz istiyor. Kısaca rica edebilirse çok sevinirim hem de bu dönemi göz önündü bulundurursak.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Üç dakika yeterli.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Lütfen, buyurun.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sayın Bakanım, Sayın Genel Müdürümüz; şimdi, Macaristan’ın bu olayı biliyorsunuz, 12 ton altında olan araçlara 66 euroydu, 13 ton üzeri normal tırlara 200 euro ancak bu kota dolduktan sonra da bu 200 artı 1.000 euro cezaya çarptırıldı. UND’yle birlikte Lüksemburg’da açılan davayı da kazandık. Burada, ben kendim de şahsen Lüksemburg’da bulundum. Bunu siz de takip ettiniz, ben de işin içinde olduğum için özellikle takip ettim.

Şimdi, Macaristan’ın bunu yapmasıyla bizim kotamız da yüzde 5 geriledi. Peki, biraz önce vermiş olduğunuz rakamlara göre -henüz daha resmî rakamlar yayınlanmadığı için ben konuya hâkim değilim- yüzde 5 geriledikten sonra toplam geçiş rakamımız ne verildi şu an, tam olarak nedir? 40 bini ücretsizdi, şu anda son hâli nedir?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – İsterseniz ben açıklayayım: 2020 için 40 bin vardı.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Evet, bunu biliyorum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI - Buna 2.200 daha ilave aldık geçen hafta. Ondan sonrası KUK Toplantısı’nda görüşülüyor “Bu yıl için ilave alınabilir mi ve 2021 için sayı olarak ne kadar alınabilir?”

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Çünkü 120 bin civarında geçişimiz var biliyorsunuz.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HAYDAR UFUK KALE – Sayın vekilimin biraz önce dediği rakama yakın bir rakamın şu anda olumlu şekilde ilerlediğini söyleyeyim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Devam eden bir süreçle alakalı olarak bence burada konuşmamıza gerek yok, sonuçlansın onu da konuşuruz.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Çağatay Başkanım, zaten burada hemfikiriz, burada ortak kendi sektörümüzün... UND’yle görüşüldü değil mi bunlar?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ULAŞTIRMA HİZMETLERİ DÜZENLEME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HAYDAR UFUK KALE – Tabii, tabii, bizzat görüşüldü.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Tamam UND’yle görüşüldüyse zaten bir sıkıntı yoktur. Önemli olan ne kadar fazla ücretsiz geçiş alabiliriz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum katkınız için.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – İzin verirseniz Hişyar Bey’in yorumlarıyla ilgili bir iki cümle söylemek istiyorum: Bir tanesi, tabii, bu anlaşmalar sonuçta devletler ve hükümetlerle imzalanıyor. Dolayısıyla teknik bir şey yani bunu çok fazla siyasilendirmek doğru değil. Macaristan ve Polonya’nın Avrupa Birliği içindeki durumunu biz de izliyoruz. Dolayısıyla, bu iki ülkenin, biliyorsunuz, oy hakkının elinden alınması hatta şu anda bütçe kesintileri yapılması da söz konusu. Ama şunu da unutmayalım: Örneğin Macaristan, bazı Avrupa Birliği zirvelerinde Türkiye’ye karşı alınabilecek olumsuz bir kararı veto etti ve bunu veto ederek bizimle dayanışma gösterdi; bunu da takdir etmemiz lazım. Tabii, Viktor Orban’ın politikalarını tartışabilirsiniz, o ayrı bir konu ama sonuçta biz bunu ülkelerle yapıyoruz, sektörlerin işine yarayacak bir anlaşma. Yani “Ruanda’da olanlar oldu.” diye değil ama “Ruanda’nın geleceği için, Ruanda’da yatırımcılarımız daha iyi iş yapabilsin.” diye yapıyoruz. Yoksa bu, orada gayrimeşru ya da yanlış iş yapan bir hükümeti desteklediğimiz anlamına gelmiyor.

Teşekkür ederim.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Çağatay Başkanım, son bir konu vardı, Ulaştırma Bakanlığımızdan gelen bir arkadaşımızın özetlediği bir konu.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ben bir tespit yapayım da ondan sonra size söz vereyim olur mu?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Peki, teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Şimdi, tabii, en son bir şey söyleyecektim ama şimdi söyleyeyim: Biz, tabii, anlaşmaları yaparken bu anlamda baktığınızda, ülkemizdeki birçok sektörde çalışan kişilerin de burada elde edecekleri gelirle alakalı olarak ve ülkemizin katkısıyla alakalı olarak yapıyoruz. Dünya üzerinde herhangi bir şekilde başka ülkelerin başkanlarının, başbakanlarının veya siyasilerinin Hişyar Bey’in biraz evvel dile getirdiği konularla alakalı söylediği ve ettiği sözlere karşı cevabımızı da en sert şekilde veriyoruz. Şimdi, siz burada Macaristan veyahut da farklı yerleri dile getirdiniz ama ben burada Macron’un da İslamofobik ve ırkçı yaklaşımlarını hatırlatır, Avusturya Başbakanı Sayın Sebastian Kurz’un da ırkçı ve İslamofobik yaklaşımlarını hatırlatır, onlara verdiğimiz cevapları da hatırlatmak isterim.

Aynı bağlamda, şahsi kanaatim, en önemli olan unsur da -kayıtlara geçmesi açısından tekrar dile getirmek istiyorum- Avrupa’nın kıta olarak, bölgesel olarak baktığımızda oradaki terör eylemlerine karışan ve bu terör eylemlerini yapan teröristlerin birçoğunun Türkiye Cumhuriyeti devletinin hem güvenlik hem de istihbarat birimleri tarafından isimleri, hangi terör örgütüyle bağlantılı oldukları o ülkelerle paylaşıldıktan sonra yine de onların sokaklarda terör eylemi yapabiliyor olması da Avrupa ülkelerinin ve bahsettiğimiz ülkelerin iç güvenliğindeki zafiyetlerini ortaya koyar. Türkiye Cumhuriyeti devleti bu konuda çok iyi bir çalışma yapıp en iyi istihbarat paylaşımı yapan ülkelere biridir diye düşünüyorum.

Buyurun.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdürümüz, Sayın Kaymakçı, Sayın Bakanımız; şimdi, dün bütçe konuşmasında da dile getirmiştım, bu konuya bağlantılı olarak günü geldi, Sayın Genel Müdürümüz de buradayken bu, her yılın sonunda Rusya ve Doğu Bloku ülkelerine, Kazakistan civarına giden araçlarımızda özellikle kuru nakliyesinde değil de “thermo king” dediğimiz bozulacak olan yani sebze meyve ve bu tip ürünlerin Dozvolalarında ciddi anlamda sıkışıklık meydana geliyor. Bu sebepten dolayı da narenciye, sebze, meyve vesaire biliyorsunuz bozuluyor. Bununla bağlantılı olarak konumuz tabii ki Macaristan değil ama Rusya’dan alınacak olan Dozvola’nın da en azından yüzde 40, yüzde 50 artırılması özellikle talep ediliyor. Biliyorsunuz, orada bir hafta, binlerce tonun çürümesine, yok olmasına sebep olacaktır. Bu konuyu da sizden özellikle rica ediyoruz çünkü burada özellikle Rusya tarafına Dozvola eksik geliyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Teşekkür ediyorum.

Hışyar Bey, bir söz talebiniz var zannedersen, buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, dediğim gibi, bunlar teknik anlaşmalar, o konuda bir sıkıntımız yok. Bir siyasi parti olarak tabii ki siyasi bazı durumlara dikkat çektik sadece, bilgimize.

Macaristan’ı konuştuğumuz ya da Macaristan’la, işte Moldovya’yla yaptığımız bazı anlaşmalar olduğu için bu örnekleri konuştuk yoksa Sayın Başkana şu konuda katılıyorum: Yabancı düşmanlığı ve İslamofobi bütün Avrupa’da hatta bütün Batı’da inanılmaz revaçta olan bir eğilim, genel bir eğilimdir. O konuda sizin de hassasiyetlerinizi paylaşıyoruz, o konuda da bizim tavrımız her zaman için nettir ama bu bağlamda spesifik olarak bu ülkeleri tartıştığımız için o görüşleri ifade etmişim.

Covid var, gündem de ağır, ben çok fazla uzatmak istemiyorum, bir siyasi polemğin içine de girmek istemiyorum.

Dediğim gibi, teknik olarak hiçbir sıkıntı yok ama biz siyaseten yine şerhlerimizi sunduk.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MACARİSTAN HÜKÜMETİ
ARASINDA YOLCU VE EŞYANIN KARAYOLU İLE ULUSLARARASI
TAŞINMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (I) 7 Kasım 2019 tarihinde Budapeşte’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2704) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 27 Kasım 2020 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini rica ediyorum.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Başkanım, çok özür diliyorum.

Ben de bir iki cümle kurmak istiyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Buyurun.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Tabii, ben de bir Hataylı olarak... Biliyorsunuz, bu BioNTech'in kurucusu Uğur Şahin İskenderunlu, Antakyalı ve tüm dünyaya bir umut oldu. Bunu da İslamofobi bakımından çok önemli bir etki olarak düşünüyorum. Ben de Sayın Uğur Şahin ve eşine İskenderunlu bir hemşehriniz, bir Hataylı olarak teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ederim.

Gündemin 2'nci maddesine geçiyoruz.

2.- *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/3054) (***)*

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/3054) esas numaralı Kanun Teklifi 14 Temmuz 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 23 Temmuz 2020 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Stratejik ortağımız ve yakın komşumuz Gürcistan'la her alanda yoğun olan ilişkilerimizin daha da geliştirilmesine büyük önem atfediyoruz. Az önce bir milletvekilimiz söyledi tabii, Asya'ya açılım, Rusya konusunda da şimdi üzerinde görüşeceğimiz anlaşmanın belli bir etkisi olacaktır. Asya'ya yönelik bütüncül bir anlayışla şekillendirdiğimiz “Yeniden Asya” politikamız kapsamında Gürcistan,

*** (2/3054) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

ülkeminin özellikle Azerbaycan ve Orta Asya'yla bağlantısında önemli rol oynuyor; buna, tabii, Rusya'yı da ekleyebiliriz. Gürcistan'ın siyasi istikrarını ve Abhazya ile Güney Osetya ihtilaflarının uluslararası hukuk ve Gürcistan'ın toprak bütünlüğü temelinde barışçıl çözümünü destekliyoruz. Gürcistan'la Karadeniz güvenliği konusunda uyumlu çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Ülkelerimiz arasında 2002 yılında 241 milyon dolar olan ticaret hacmi 2020'nin ilk sekiz ayında 1 milyarı aşmış durumda. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Gürcistan Başbakanı Gakharia'nın belirttiğı 3 milyar dolarlık ikili ticaret hacmi hedefine ulaşmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Ülkemiz, Serbest Ticaret Anlaşması'nı imzaladığı 2007'den bu yana on üç yıldır Gürcistan'ın en büyük ticaret ortağı konumunda bulunmaktadır. 18-19 Kasım 2019 tarihlerinde gerçekleştirdiğimiz 5'inci KEK Toplantısı'nda ekonomik ilişkilerimizi daha da geliştirmek için önemli adımlar attık.

Sınır kapılarımızdaki modernizasyon işlemleri, ekonomik, ticari ve beşerî ilişkilerimize ivme kazandırdı. Türkiye ile Gürcistan arasında yapılan giriş çıkış işlemlerinde bir artış gözölüyoruz. 2018 yılına kıyasla 2019 yılında Türkiye'den çıkış işlemlerinde yüzde 11 artış, Türkiye'ye giriş işlemlerinde ise yüzde 34 oranında bir artış tespit ettik. Muratlı-Maradit Sınır Kapısı'nın açılması ve böylece Sarp Sınır Kapısı'ndaki yükün hafifletilmesi için çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.

30 Ekim 2017 tarihinde açılan Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu Gürcistan'ın stratejik önemini daha da artırdı. Covid-19 salgının nedeniyle İran sınır kapılarının kapatılmasıyla birlikte Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu daha da önem kazandı.

BTK hattının konteyner taşıma kapasitesini 3.500 ton artırdık. 30 Ekim 2017 tarihinde açılan BTK vasıtasıyla Avrupa'ya gidecek ilk tren olan Çin'e ait kargo trenini 6 Kasım 2019'da Ankara'da karşılamıştık hatırlayacakımız. Çin'in Xi'an kentinden Prag'a kadar 11.483 kilometrelik yolu on sekiz günde kateden trenin ulaşım süresi eğer BTK hayata geçirilmeseydi bir aydan daha fazla sürecekti. BTK'nin tam kapasitesiyle kullanılması için Ahılkelek'teki kapasite artırma çabalarında üzerimize düşeni yerine getirmeye devam ediyoruz. Gürcistan Başbakanı Gakharia, 31 Ekim 2019 tarihinde ülkemize resmî bir ziyarette bulundu. Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımız ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız tarafından da kabul edildi. 23 Aralık 2019 tarihinde Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan üçlü Dışışleri Bakanları 8'inci toplantısı için Tiflis'i ziyaret eden Sayın Dışışleri Bakanımız, Gürcü mevkidaşıyla görüştü. Gürcistan Başbakanı Gakharia'yla görüşerek ikili ilişkilerimizi de ele aldı.

Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan arasında tesis edilen üçlü mekanizma enerjiden ulaştırmaya, ticareten gıda güvenliğine kadar geniş bir alanda iş birliği imkânlarımızı değerlendirdiğimiz örnek bir mekanizma hâline geldi. Tıpkı Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu gibi, Azerbaycan doğal gazını Gürcistan üzerinden Türkiye ve Avrupa'ya ulaştıran Bakü-Tiflis-Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı ve TANAP da bölgemizi değerli kılan stratejik bir proje. Gürcistan Başbakanı Gakharia'nın 30 Kasım 2019 tarihinde Edirne İpsala'da TANAP'ın Avrupa bağlantısının sağlanması dolayısıyla düzenlenen törene katılımı Gürcistan'ın bu projeye verdiği önemi yansıttı.

Öte yandan TİKA Gürcistan'da bugüne kadar yaklaşık 600 proje gerçekleştirdi. Yine, Yurtdışı Türkler Başkanlığı 675 civarında burs sağladı.

Gürcistan'da özellikle enerji alanında Türk firmaları başarılı projelere imza atıyor.

Gürcistan'a bakımımızın önemli bir boyutunu Ahıska Türkleri oluşturuyor. 2019 yılı Ahıska Türklerinin sürgününün 75'inci yıl dönümüydü. Bu sebeple, 14 Kasım 2019 tarihinde Tiflis'te Dünya Ahıska Türkleri Birliği tarafından düzenlenen anma törenlerine Türkiye-Gürcistan Parlamentosu Dostluk Grubu üyelerimizle birlikte iştirak ederek sürgün sırasında hayatını kaybeden kardeşlerimizi bir defa daha andık.

Bunun yanı sıra, Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde, 10 Aralık 2019 tarihinde Cumhurbaşkanlığında düzenlenen programda Ahıska Türklerinin sürgünü anıldı. Gürcistan, 1999 Nisan ayında Avrupa Konseyine üye olurken üyelik şartlarından biri olarak geri dönmek isteyen Ahıska Türklerine izin vermeyi ve bu amaçlı ilk iki yıl içinde bir geri dönüş yasası hazırlamayı; üçüncü yıl içinde ise geri dönüşlerin fiilen başlamasını izin vermeyi ve en geç on iki yıl içerisinde bu süreci tamamlamayı taahhüt etti. Ahıska Türklerinin geri dönüşlerine izin verilmesi ve Ahıska Türklerine diğer vatandaşlıklarından vazgeçmeleri şartıyla Gürcü vatandaşlığı verilmesini öngören yasa 11 Temmuz 2007 tarihinde kabul edilmiş ve geri dönüşler için öngörülen müracaat süresi 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona ermiştir. Ahıska Türkleri tarafından Gürcistan'ın dış temsilciliklerine yaklaşık 8 bin geri dönüş başvurusu yapılmış olup başvurulardan yaklaşık 1.700 Ahıska Türküne geri dönüş statüsü verilmiştir. Bugüne kadar vatandaşlı başvurusunda bulunan Ahıska Türklerine 494 kişiye şartlı olarak Gürcü vatandaşlığı verilmiştir.

Bu anlaşma, ülkemizce Doğu-Batı ve Kuzey-Güney yönlerinde kesintisiz bir demir yolu ana koridoru oluşturularak gerek ulusal gerekse Avrupa-Asya-Orta Doğu arasında transit ulaşım olanaklarının artırılması ve kombine taşımacılığının geliştirilmesi amaçlarıyla demir yolu yük taşımacılığı projelerinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, ülkemizin Gürcistan sınır bağlantısıyla Azerbaycan ve Orta Asya ülkelerine, Çin Halk Cumhuriyeti'ne doğrudan demir yolu bağlantısı sağlayan Bakü-Tiflis-Kars Demir İpek Yolu güzergâhı 30 Ekim 2017 tarihinde hizmete açılmıştır. Bakü-Tiflis-Kars Demir İpek Yolu ve Marmaray bağlantısı sayesinde Pekin'den ülkemiz üzerinden geçerek Londra'ya kadar uzanan kesintisiz bir demir yolu hattı oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, bölge ülkeleriyle ve özellikle sınır komşularımızla demir yolu alanında iş birliği anlaşmalarının imzalanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

19 Temmuz 2016 tarihinde Ankara'da düzenlenen Türkiye-Gürcistan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Toplantısı sırasında imzalan bu anlaşma hem Türkiye-Gürcistan arasındaki demir yolu taşımacılığının gelişimine hem de Avrupa-Asya arasındaki demir yolu taşımacılığında ülkemizin rolünün güçlenmesine fayda sağlayacak ve komşu ülkelerle demir yolu alanında sürdürülen ilişkilerimizi olumlu yönde etkileyecektir.

Bu arada, Gürcistan'ın FETÖ'yle mücadelemizde de bizimle yakın iş birliği yapan ülkelerden biri olduğunu belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Kamuran Bey, buyurun.

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyesi vekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan Yardımcımız bu konudaki görüşlerini detaylı bir şekilde belirttiler. Ben de onlara tamamen katılıyorum. Ancak burada şunu da belirtmeden geçemeyeceğim: Özellikle pandemi süresince, bu sene, bu hat üzerinden geçen sene 194 bin ton yük taşımamıza rağmen bu yıl yüzde 116 artışla 420 bin ton yük taşımamız durumdayız, bunu belirtmeden geçemedim.

Bir de bu konuda söyleyeceğim bir iki konu daha şu: Bildiğiniz üzere, Gürcistan tarafında, Ahılkelek istasyonunda bu yükleme ve boşaltma taşımaları yapılmaktadır. Burada, Ahılkelek'te aktarma istasyonundaki eksiklikler bitirilememiş henüz, dökme yük taşınması konusunda henüz bir sonuca varamadık.

Ahılkelek'te konteyner aktarmaları gibi konvansiyonel dökme vagon yüklemenin de aktarılması için vagon kantarı, kömür, boşaltım ve yükleme tesisi, manevracı, makasçı personellerin barınma ve ibadet ihtiyaçlarını karşılayacak binaların hızla tamamlanması gerekmektedir. Aynı şekilde gümrük işlemlerinin hızlandırılması için gümrük binasının yapılmasını arzu ediyoruz.

Gümrük kontrolü sınır istasyonu Kartsakhi'de yapılmaktadır şu anda. Ancak aydınlatma ve çevresel şartlar uygun değildir. Gümrük işlemlerinin Ahılkelek'te yapılması ve trenin Kartsakhi'de tekrar tutulmaması işlemlerin hızlandırılmasını sağlayacaktır.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz var mı?

Evet, İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan Yardımcımıza ve Ulaştırma Bakanlığı Temsilcimize de teşekkür ediyorum, hakikaten detaylı ve bilgilendirici sunumları için.

Anlaşmayı desteklediğimizi her şeyden evvel ifade etmek istedim çünkü hakikaten Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu aynı zamanda Dışişleri Bakanlığımızın sunumunda da ifade edildiği gibi Türk dünyası ülkeleriyle olan ulaşım ve erişim imkânımızın sağlanması hasebiyle son derece önemli. Aynı şekilde, yine, Gürcistan'la da olan ilişkilerimizin yıllar içerisinde gelişiyor olması, komşu ülkemiz olması yine Gürcistan'ın bizler açısından memnuniyet verici.

Ben sadece iki soru sormak istiyorum dikkatimi çektiği için: Birincisi, tabii, bu anlaşmanın genel gerekçesinde “Pekin üzerinden ülkemiz üzerinden geçecek Londra'ya kadar uzanan kesintisiz bir demir yolu hattının oluşturulması amaçlanıyor.” deniliyor ve bu da zaten gerçekleşmiş bir hadise. Yalnız, tabii, Çin'den çıkan bir başka buna alternatif güzergâh daha var, o da bildiğimiz kadarıyla Rusya üzerinden giden bir güzergâh. Acaba Ulaştırma Bakanlığının elinde yahut Dışişleri Bakanlığımızın elinde bir çalışma var mıdır, Rusya üzerinden devam eden hatla bizim hat kıyaslandığında fiyat ve süre itibarıyla ne gibi bir sonuç, ne gibi bir netice ortaya çıkıyor? Birinci sorum bu.

İkinci sorum: Tabii, 2020 yılı içerisinde buradan 400 bin ton yük taşındığı ifade edildi ve yine anlaşmanın 5'inci maddesinin (4)'üncü bendinde “İlgili ülke toprakları üzerinde taşımacılık için tarife hesaplamaları devlet sınırına kadar olan mesafe için yapılıyor.” deniliyor. Buradan bu tarife kapsamında ne kadar gelir elde edilmiştir, bunun bir çalışması var mı? Bu gelirler ton başına mı hesaplanıyor, yoksa mesafe başına mı hesaplanıyor? Bir bilgi verirseniz memnun olacağım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Faruk Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Sayın Milletvekilim, çok teşekkür ederim.

Bu konu biraz teknik olduğu için ve Ulaştırma Bakanlığımızın çalışma alanında olduğu için eğer Başkanımız ve Komisyon üyelerimiz uygun görürse ben sözü Ulaştırma Bakanlığımıza aktarma taraftarıyım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Tabii ki.

Kamuran Bey, buyurun.

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – Sayın Başkanım, birinci sorunuza cevap olarak ton üzerinden ücret belirliyoruz ülke sınırlarının içerisinde.

İkinci sorunuz gelir olarak da... Gelirde de -bu yıl için söylüyorum- şu ana kadar yüzde 100'lük bir artış sağlanmıştı.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Ne kadar bir gelir elde ettiniz? Yani ülkemizin bununla ilgili geliri ne oldu?

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – Bu seneki gelirimiz 32 milyon TL, ocak ayından şu ana kadar.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Bir kere bu ilk sorduğum soru Rusya'yla alakalı...

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – Evet, bir de mesafeyi sormuştunuz...

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Rusya'dan geçen hatla kıyası?

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – Evet, bizim amacımız kuzey koridordaki Çin üzerinden yapılan 5 bin adet blok trenin belli bir kısmını Türkiye üzerinden götürmek, en büyük amacımız bu. Süre olarak bizim "orta koridor" dediğimiz bu hattımız, BTK hattımız süre olarak daha kısa ama fiyat olarak onu şahsen bilmiyorum ama bir çalışma yapabiliriz onunla ilgili, ama süre olarak kısa.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – O zaman sizden ricam, değerli milletvekilimizin bu noktadaki sorusuyla alakalı bilgiyi yazılı olarak Komisyona iletebilirseniz hem de böylece bu da kayıt altına geçmiş olur.

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – Tamam.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, başka söz almak isteyen var mı?

Utku Bey, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Başkan, ben Ulaştırma Bakanlığından gelen Sayın Genel Müdür Kamuran Yazıcı'ya yönelteceğim. Tabii ki anlaşmaya bizim bir şerhimiz yok, tabii ki Bakü'ye, Tiflis'e, hatta Çin'e söylendiği gibi trenler gitsin, yolcu da gitsin, yük de gitsin. Yalnız ben Eskişehir Milletvekili olarak biz Tavşanlı'ya tren gönderemiyoruz, Kütahya'ya tren gönderemiyoruz, Afyonkarahisar'a tren gönderemiyoruz şu anda. Siz bu işin birinci derecede sorumlusunuz. Burada bulunan milletvekillerimizin illerini bilemiyorum ama mesela yanılmıyorsam trenlerin en çok işlediği Adapazarı-Pendik, Adana-Mersin, Kayseri-Adana trenleri aylardır işlemiyor Sayın Genel Müdürüm. Bu konuda bize bir izahat yapar mısınız?

Benzer şekilde bölgesel trenlerimiz, hepimizin yıllarca bindiği mavi tren, Ege ekspresi vesairesi hiçbiri çalışmıyor. Tabii ki pandemi önemli bir şeydi, hepsini durdurduk, sonra hatırlarsanız yüksek hızlı trenler açıldı ama o da Sayın Genel Müdürüm, 4 tane günde tren gidiyor yüzde 50 kapasiteyle, bir koltuk boş; doğru olan budur. Acaba bu tren seferlerinin artması konusunda bir çalışmanız olacak mı? Vatandaşların...

Özellikle bu bölgesel trenler çok önemli çünkü insanlar bunu ucuz olduğu için tercih ediyorlar. Mesela Marmaray çalışıyor, Başkentray çalışıyor metropollerde, benzer şekilde İzmir'de ama işte mesela Eskişehir ile Tavşanlı arasında, Kütahya arasında, Afyon arasında gitmek isteyenler maalesef

kullanamıyorlar. Bu konuda yani 4 yüksek hızlı treni çalıştırmak için büyük bir teşkilata ihtiyaç yok. O yüzden yüksek hızlı trenlerin sayısının da bir an önce eski rakama ulaşması lazım ki yine yüzde 50 gidebilir insanlar ama bu rakamın artması lazım. Bu konudaki hedeflerinizi de bizimle paylaşırsanız çok sevinirim.

Sağ olun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, Kamuran Bey, buyurun.

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – Sayın Başkanım, uygun görürseniz yüksek hızlı trenlerle ilgili bir iki cümle söylemek istiyorum. Burada biz bu yüksek hızlı trenleri her gün takip ediyoruz, eğer bir yolcu konusunda sayı artma eğilimi olduğu takdirde sefer arttırmamak için hiçbir nedenimiz yok ama Sayın Vekilimizin diğer sorusuna uygun görürseniz ben cevap vermek istemiyorum. Şundan dolayı: Çünkü soru önergesi olarak Bakanlığımıza iletilmiştir, biz cevaplarımızı şu anda hazırlıyoruz. Bakanlığımıza cevaplarımızı göndeririz, Sayın Bakanımız üzerinden Sayın Vekilimizin cevabını vermiş oluruz diye düşünüyoruz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Şu anda trenler çalışmıyor ama değil mi bu bölgede?

TCDD TAŞIMACILIK AŞ GENEL MÜDÜRÜ KAMURAN YAZICI – Evet, doğrudur çalışmıyor. Yüksek hızlı trenlerin dışında hiçbir ana ve bölgesel trenlerimiz çalışmıyor, doğru.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Kaç bölgesel tren seferi...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Utku Bey, karşılıklı olarak sohbet yapmazsak sevinirim zaten Sayın Genel Müdür yazılı olarak Sayın Bakanın imzasıyla cevap verileceğini bildirdi. Onun bir örneğini de biz alabilirsek çünkü Komisyonumuzda sorulmuş olduğu için Komisyonadaki arkadaşlarımız da o cevapları alabilirlerse sevinirim.

Evet, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ
ARASINDA DEMİRYOLU YÜK VE YOLCU TAŞIMACILIĞINA İLİŞKİN
ÇERÇEVE ANLAŞMANIN NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 19 Temmuz 2016 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşma'nın "Notalar'la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3054) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 27 Kasım 2020 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini gerekmektedir.

Evet, Ulaştırma Bakanlığı temsilcilerimize teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 2 anlaşmamız kaldı, ondan sonra ben çok ilginizi çekeceğini düşündüğüm bir sunum yapılacak Komisyonumuzda Vakıflar Genel Müdürlüğüne, onun için biraz hızlanmayı teklif ediyorum.

Gündemin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

*3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/2848) (****)*

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/2848) esas numaralı Kanun Teklifi 22 Nisan 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 30 Nisan 2020 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü yine Dışişleri Bakanlığı Temsilcimize veriyorum.

Faruk Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Afrika'yla ortaklık stratejimiz açısından Ruanda'yı bölgesinde ve Afrika'da etkin bir aktör olarak değerlendiriyoruz. Ülkemiz 1994'deki soykırımında Ruanda Hükümeti ve halkıyla dayanışma içinde oldu. Ruanda 1994'te Tutsilere yapılan soykırımdan bu yana geçen yirmi altı yıl içinde ekonomik ve sosyal kalkınma bakımından etkileyici bir ilerleme kaydetti. Bölgesinde siyasi istikrarı ve güvenli ortamıyla önemli bir ülke hâline geldi. Ruanda'da toplumsal barışın sağlanması ve toplumun tüm kesimleriyle birlikte yapılan kalkınma hamlesi gerçekten takdire şayan. Dünya Bankasının İş Yapma Kolaylığı Endeksi'ne göre Afrika'da 2'nci sırada bulunan Ruanda ilk 50 ülke içinde yer alan tek düşük gelirli ülke. Afrika'da rüşvetle mücadele sıralamasında da yine Ruanda 4'üncü sırada, hukukun üstünlüğü anlamında da Afrika kıtasında 2'nci sırada. Bu göstergeler, Ruanda'yı diğer Afrika ülkelerine göre daha öngörülebilir, hukukun üstünlüğüne önem veren, yatırım imkânlarını kolaylaştıran ve gerçekten önemli

(2/2848) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

bir potansiyel, imkân sunan ülke konumuna getiriyor. Bu tablonun etkisiyle Avrupa Birliğinin birlik olarak, ABD'nin, Fransa, Belçika, Almanya, Çin, Kore, Hindistan gibi ülkelerin Ruanda'ya önemli yatırımlar yapmaya başladığını görüyoruz son dönemde.

Ruanda, bölgesindeki ekonomik ve ticari iş birliği örgütleriyle serbest ticaret düzenlemelerine de taraf. Aynı zamanda Orta ve Doğu Afrika bölgesine bir kapı işlevi görüyor. Buradaki canlı pazarlar iş insanlarımız için önemli bir fırsat. Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması'nın uygulanmaya başlamasıyla Ruanda'ya, hem Doğu Afrika hem Afrika'nın geneline avantajlı koşullarda erişim imkânımız olacak. Bu durum yoğun ve genç nüfusla iç talebin süreklilik arz ettiği Doğu Afrika bölgesinde ve Ruanda'da bulunan yatırım ortamının daha da canlanmasına imkân sağlayacak. Bahsettiğimiz bu avantajlı imkânlar sayesinde Türk iş insanlarının da ülkeye ilgisi giderek artıyor. Bu yoğun ilginin bir göstergesi olarak son beş yılda Ruanda'ya yapılan tüm yabancı yatırımın yüzde 13'ü Türk iş insanlarınınca yapıldı, bu aşağı yukarı 400 milyon dolarlık bir tutar. Önemli firmalarımız önemli projelere imza atıyor. Mevcut tabloda Ruanda'yla sahip olduğumuz 70 milyon dolarlık ticaret hacminin geliştirilmesinin imkânının olduğuna inanıyoruz. Ulaştırma, tarımsal üretim, satış, ticaret ve turizm gibi alanlarda yatırım imkânları son derece geniş. Küçük bir pazar teşkil etmekle birlikte Türk iş insanlarının güvenli, istikrarlı, öngörülebilir ve sağlam hukuk düzenine sahip Ruanda'da yapabilecekleri yatırımlar sadece Ruanda'yla sınırlı kalmayacak, aynı zamanda Doğu Afrika ve Büyük Göller Bölgesi için de önemli bir fırsat sunacak. Dolayısıyla, Ruanda'yı bu anlamda bir ticari üs olarak da değerlendirebiliriz.

Ruanda'yla imzaladığımız Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'yla Ruanda ve Türkiye arasında ekonomik iş birliği ve yatırım faaliyetleri için uygun koşulların yaratılması ve yatırımların karşılıklı olarak teşvikini hedefliyoruz. Yatırımlara en elverişli muamelenin yapılmasını sağlamayı amaçlıyoruz. Yatırımların kamulaştırılması durumunda tabi olacağı muamele ve sahip olunan haklara açıklık getirilmesini sağlıyoruz. Yatırımların savaş, isyan, karışıklık ve benzeri olaylarda zarara uğraması durumunda tazmin mekanizmaları nasıl çalışacak, bunu bu anlaşma içinde ele alıyoruz. Yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilaflara ilişkin bir anlaşmazlıkların çözümü mekanizması da söz konusu. Keza yatırımcıların elde etmiş olduğu gelirlerin transferi bu anlaşma içerisinde ele alınmış durumda. Temelde yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence veren anlaşma yeni herhangi bir hüküm içermiyor. Ruanda'yla ilişkilerimizde siyasi, ekonomik, ticari, tarım, altyapı, enerji, eğitim, sağlık, kültür, güvenlik ve savunma sanayisi alanları öne çıkıyor.

Ruanda'yla Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması'nı 2016 yılında imzalamıştık. Onay sürecinin tamamlanmasının ardından karma ekonomik komisyon toplantısı gerçekleştirmeye arz ediyoruz. Keza Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması'nı 2018'de imzaladık. Bu 3 anlaşmanın tekemmül etmesiyle birlikte Ruanda'yla ticari ve ekonomik ilişkilerimiz güçlü bir hukuki zemine kavuşacak. İlk adım olması itibarıyla bugün ele aldığımız Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'yı Komisyonunuzun takdirine sunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Temsilcimiz Mehmet Yurdal Şahin Bey, Teşvik, Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürü.

Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TEŞVİK UYGULAMA VE YABANCI SERMAYE GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET YURDAL ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Komisyonun çok değerli üyeleri; Sayın Bakan Yardımcımız gerekli açıklamaları yaptı, ilave edecek bir husus bulunmamaktadır. Sorularınız olursa cevaplandırmaya çalışacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Evet, Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen, soru sormak isteyen arkadaşımız var mı?

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Başkanım...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Ben bu tip anlaşmaların birbirinin tekrarı şeklinde olduğunu bilirim ama burada bir madde, 13'üncü madde, bu teknik bir konu belki ama merakımı celbettiği için sorma ihtiyacı duydum. Ruanda'yla ilgili anlaşmada “şeffaflık” diye bir madde var. Bu “şeffaflık” maddesinin sonunda her iki ülkedeki kanun değişiklikleri, yönetmelik değişiklikleri filan olursa bunları süratli bir şekilde karşılıklı olarak değiştirelim ki ne olup bittiğini bilelim diye bir cümle var. Şimdi, Ruanda'yla ilgili anlaşmada bu maddeye ihtiyaç duyulmuş, buna mukabil biraz sonra ele alacağımız Moldova'ya ilişkin anlaşmada böyle bir madde yok. Yani buradan şu sonucu mu çıkaralım? “Ruanda’da şeffaflık yok, dolayısıyla da bu maddeye ihtiyaç duyuldu: Moldova’da çok şükür her şey çok şeffaf, orada hiçbir sorun yok, onun için oraya o madde konulmadı.” mı? Yani bu şeffaflık maddesinin burada bulunmasının, diğerinde bulunmamasının bir anlamı var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Faruk Bey, bu konuda siz mi cevap vermek istersiniz, yoksa?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Sanayi Bakanlığı...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki.

Mehmet Bey, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TEŞVİK UYGULAMA VE YABANCI SERMAYE GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET YURDAL ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kısaca anlatmaya çalışayım. Burada aslında bizim taşıdığımızda böyle bir madde yani şeffaflık yoktu, karşı tarafın talebiydi, onun üzerin yaptık ama daha sonraki müzakerelerde biz de taslağımıza bunu koyacağız. Bu bizim tarafın bir talebi değildi, karşı tarafın talebi olduğu için koymuş olduk.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesine oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE RUANDA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN NOTALARLA BİRLİKTE
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE I- (I) 3 Kasım 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın “Notalar”la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (I) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (I) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2848) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 27 Kasım 2020 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Gündemimizin 4'üncü maddesine geçiyoruz.

*4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi(2/3053) (****)*

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053)

(2/3053) esas numaralı Kanun Teklifi 14 Temmuz 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 23 Temmuz 2020 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışişleri Bakanlığı Temsilcisine veriyorum.

Faruk Bey buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI –Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli üyeler, Moldova stratejik ortağımız, her ne kadar sınırimız olmasa da ortak tarihimiz ve kültürel öğelerimiz vasıtasıyla komşu gibi gördüğümüz, dost ve kardeş bir ülke.

Hâlihazırda üst düzeyde ziyaretler gerçekleştiriliyor. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Moldova Cumhurbaşkanının son iki yılda gerçekleştirdiği önemli ziyaretler var. Sayın Dışişleri Bakanımız Ortak Stratejik Planlama Grubu Toplantısı vesilesiyle ağustos ayında Kışinev'i ziyaret etti, ayrıca Gagavuz Özerk Yeri'nin başkenti Komrat'ta açılan yeni Başkonsoloslüğümüzün açılış törenine de katıldı. Bu arada, tabii, Moldova Dışişleri Bakanı da Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Dışişleri Bakanları Toplantısı vesilesiyle 7 Kasımda Antalya'ya geldi ve Moldova'nın Alanya'da bir fahri konsolosluğu açıldı.

***** (2/3053) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Moldova’da bir seçim oldu, hatırlayacaksınız. 15 Kasım 2020 tarihinde seçimleri Maia Sandu kazandı, şu anda yeni hükümet kurma çalışmaları da var.

Moldova bizim Güneydoğu Avrupa’da ticari ilişkilerimiz anlamında giderek önemi artan bir ülke. İkili ticaret hacmimiz 2000’li yılların başında 45 milyon dolarken 2019 yılında 607-610 milyon dolar civarına ulaştık. 2014 yılında Serbest Ticaret Anlaşması imzaladık ve 2016’da bu yürürlüğe girmişti. Özellikle 2017 yılında, bu anlaşmadan sonra ticaretimizde, ihracatımızda yüzde 20’ye yakın bir artış oldu. Tabii, ticaret hacmimizi 1 milyar dolara çıkarmayı hedefliyoruz. Şu anda Moldova’da 1 milyarlık hedefi tutturabilmek için yatırımlarımız da artıyor. Türk yatırım tutarı şu an itibarıyla 300 milyon dolar civarında. Türk müteahhitlik firmaları da önümüzdeki döneme yönelik olarak 38 proje üstlendiler. 518 milyon dolarlık bir bütçe; bu, önümüzdeki dönem ticaret hacminin daha da artacağını gösteriyor.

Turizm konusunda da önemli bir ülke bizim için. Yılda 200 bin turist gönderiyor ama tabii, pandemi ortamında bu seneki rakamlar düşük.

Moldova, keza, FETÖ’yle mücadele konusunda bizimle yakın iş birliği yapan ülke, 7 FETÖ mensubunun iadesi konusunda da bizimle iş birliği yapmış bir ülke. Keza, PKK’yla mücadelemizde de Moldova’dan yakın destek görüyoruz.

TİKA kanalıyla Moldova’ya önemli kalkınma yardımlarında bulunduk. Bunun, tabii, önemli bir kısmı da Gagavuz bölgesine yapıyor. Bildiğiniz gibi, Moldova’yla ilişkilerimizde Gagavuz Yeri ve soydaşlarımız bir dostluk köprüsü görevi yapıyor. Gagavuz soydaşlarımızın refahı ve kültürel kimliklerini özgürce yaşayabilmesi Moldova’yla ilişkilerimizin ana gündem maddelerinden biri.

Az önce söylediğim gibi, Komrat’ta bir Başkonsoloslüğümüz var artık, 27 Ağustos itibarıyla faaliyetlerine başladı. Şu ana kadar bölgeye TİKA kanalıyla aktarılan 40 milyon dolarlık yardım var, 400 civarında proje gerçekleştirildi.

Tabii, Moldova’yla bu anlaşma bizim için önemli, ülkemiz ile Moldova arasında yatırımların teşviki konusunda temel hukuki altyapıyı oluşturacak. Moldova kaynaklarına göre, yaklaşık 1.300 Türk sermayeli şirket Moldova’da faaliyet gösteriyor. Az önce de söylediğim gibi, yatırım hacimleri 300 milyon doları aştı.

Moldova ticari ve ekonomik ilişkilerimizi geliştirmeye önem verdiğimiz ve stratejik ortak olarak gördüğümüz bir ülke, önemli miktarda yatırımımızın bulunduğu da bir ülke, halkının ve yönetiminin ülkemize olumlu yaklaşım benimsediği bir ülke. Her ne kadar Cumhurbaşkanı değişmiş olsa da Moldova’yla ilişkilerimizin yeni yönetimle de gayet iyi olacağını düşünüyoruz.

Moldova’ya yatırım yapmış olan girişimcilerimizin korunması, yatırım yapmak isteyen iş insanlarımızın teşvik edilmesi, ülkelerimiz arasında güvenli ve istikrarlı bir yatırım ortamı yaratılması söz konusu anlaşmanın temel amacıdır.

Komisyonun değerli üyelerinin takdirine sunuyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Temsilcimizin ekleyeceği bir şey varsa...

Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TEŞVİK UYGULAMA VE YABANCI SERMAYE GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET YURDAL ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonun çok değerli üyeleri; yine, Sayın Bakan Yardımcımız gerekli açıklamaları yaptı, ilave bir hususumuz yok ama sorular olursa cevaplandırmaya çalışacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen var ise...

Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan Yardımcımıza ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yetkililerimize de teşekkür ederim.

Tabii, bir sorunumuz var. Bazı anlaşmalar, imzalandıktan yıllar sonra onaya geliyor. Bu mesele, bugün gündemimizde olan 4 anlaşmanın 2'sinde önümüze çıkan bir mesele. 2016 yılında imzalanmış bir anlaşmadan söz ediyoruz.

Şimdi, her anlaşmada, tabii, birtakım uyumsuzluklar çıkar. Türkiye ile Moldova arasındaki bu anlaşmada herhangi bir uyumsuzluk çıktığı zaman bu anlaşmanın 10 ve 12'nci maddeleri kapsamındaki uyumsuzluklara ilişkin olarak Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilecek bildirimler nereye gönderilecek acaba?

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Faruk Bey, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani bu anlaşmanın gecikmesinin nedeni, anlaşmanın içerisinde geçen ifadelerde değişiklik olması. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesiyle birlikte, metinde yer alan “Başbakanlık” atfının değiştirilmesi gereği doğdu. Bu çerçevede, nota yoluyla tadil edilen metnin Moldova'daki iç onay süreci de yeni tamamlandı. Moldova Dışişleri ve Avrupa Entegrasyon Bakanlığının 19 Ağustos 2020 tarihli notasıyla bize bu bildirildi. Anlaşma onay için 13 Temmuz 2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk edildi. Dolayısıyla, süreç bu. Bu tür bildirimler Dışişleri Bakanlığı kanalıyla yapılıyor.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Bu bildirim eğer temmuz ayında yapıldıysa, kasım ayında Komisyona gelen bu anlaşmanın ilgili maddesinde böyle bir değişikliğin nota yoluyla yapılmış olduğunu biz sormadan evvel bize bildirmeniz daha doğru olmaz mıydı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Bildiğim kadarıyla, anlaşmanın kapağında nota teatileri de var, yanlış hatırlamıyorsam. Dolayısıyla, metinde yer aldığımı düşünüyorum. Arkadaşlarım notaların da anlaşmayla birlikte iletildiğini aktardılar.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Peki, o notalarla yapılan değişiklik, bu maddenin değiştirilmesine gerek bırakmıyor mu? Yani bu madde bu şekilde mi kalıyor burada?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Yani nota teatisiyle değiştirilebileceği anlaşmada öngörüldüğü için, karşı taraf da bunu kabul ettiği için nota teatisiyle yapıldı ve notalar da anlaşmanın bir parçası.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Tabii ama yani burada 12'nci maddede “Başbakanlığa iletilecektir” şeklinde hâlâ mevcut.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Ama işte, şey, nota anlaşmanın parçası olduğu için ve o notada da “Başbakanlık” ifadesinin yerine “Cumhurbaşkanlığı” ifadesi geçtiği için otomatik olarak değişmiş oldu bu. Yani dolayısıyla Dışişleri Bakanlıkları üzerinden, nota teatisiyle bunlar yapıldı ve yapılıyor. Yani sadece anlaşmanın parçası yani şu da yapılabildi: Eski anlaşmayı alıp yeniden imzalayıp içindeki ifadeleri de değiştirebiliriz ama o, süreci tahminen birkaç ay daha uzatırdı. Yani bu daha hızlı bir yöntem olduğu için bunu tercih ettik, birçok anlaşmada da benzerini yapıyoruz zaten.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erozan, buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Biraz evvelkine benzer bir durum burada da var. Biraz evvel Ünal Bey’in ifade ettiği “Belgelerin İletilmesi” diye bir madde var. Ruanda’da belgeleri hiç iletmiyoruz ki orada hiç adres filan yok. Yani dolayısıyla Ruanda’da “Ruanda, Afrika” diye yazarsak gidiyor anlaşıldığı kadarıyla. Dolayısıyla, bunun bir formatının olması lazım. Yani bu teknik bir konu belki ama ben arkadaşlarımızın dikkatine getiriyorum. Biraz evvel dediler ki: “O ‘Şeffaflık’ maddesini biz bundan sonra diğer anlaşmalara koyacağız.” Eğer bu da elzemse -ki elzem- bunun lütfen formatında “bütün anlaşmalarda olması kaçınılmaz olan maddeler” başlığı altında bunların bir düzene sokulması lazım.

İkinci soru, biraz daha garip: Moldova’nın kara suları neresi? Şimdi, burada, Moldova’nın kara suları yazıyor 1’inci maddede. Ülke tanımı böyle bir anlaşmada en önemli şeydir. Şimdi, kara suyu olan bir ülkenin kıta sahanlığı olur, kıta sahanlığı olan bir ülkenin münhasır ekonomik bölgesi olur. Karadeniz’de Moldova’nın hiçbir şeyi yok. Dolayısıyla kara suları nedir? Yani biz bu anlaşmayı imzalayarak Moldova’nın kara suları olduğunu mu kabul ediyoruz? Neresi orası?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, siyasi konulara ben şey yaparım Faruk Bey ama teknik konularda sizin bu noktada bizi bilgilendirmenizi rica ediyorum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Arkadaşımız bilgi verecek.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kendinizi de tanıtırsanız, lütfen.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI ULUSLARASI İLİŞKİLER DAİRE BAŞKANI HASAN ASLAN AKPINAR – Sayın Başkan, Hasan Aslan Akpınar Uluslararası İlişkiler Daire Başkanı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında katılıyorum.

Bu bildirim adresiyle ilgili olarak Ruanda anlaşması imzalandığı vakit ve o tarihten önce bizim anlaşma taslağımızda bildirim yapılacak bir adres yoktu, bu da bazı karışıklıklara yol açıyordu. Ülkemize yapılan uluslararası tahkim başvuruları çeşitli büyükelçiliklerimize veya konuyla hiç alakası olmayan Bakanlıklarımıza dahi gönderilebiliyordu ve bu tahkim hazırlıkları açısından bir zaman kaybına yol açıyordu. 2016’dan sonra biz anlaşmalarımıza o zamanki Başbakanlık Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün adresini yazmıştık ki doğrudan bir yabancı yatırımcı Türkiye Cumhuriyeti aleyhine bir dava açtığı zaman tahkim başvurusu doğrudan oraya gitsin, oradan ilgili bakanlıkla bağlantı kurulsun, koordine görevi o zaman kendilerine aitti. Adres olarak o bildirilmişti, tabii, sistem değişince şimdi Cumhurbaşkanlığını adres olarak bildiriyoruz. Ülke taslağımızda da bu adres bu şekilde şu anda yer alıyor.

Arz ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Faruk Bey, sizin ekleyecek bir şeyiniz var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Yok.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Ahmet Bey’in sorularına cevap verilmedi ki.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ünal Bey, yıllarca bakanlıkta görev yapan arkadaşlarımız bulurlar elbette onu da.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Moldova'nın Karadeniz'e şeyi yok.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Benim bildiğim Gagavuzların da yok.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Evet, sonuçta anlaşmada öyle bir ifade niye geçiyor ben bilmiyorum. Dairemize dönüyorum çünkü bu ülke benim görev alanımda değil ama sonuçta olmaması gerekir diye düşünüyorum. Muhtemelen daha iyi bir iş birliği yapmamız gerekirdi herhâlde Ulaştırma Bakanlığıyla veya sizin müzakerelerde bildiğiniz bir şey varsa söyleyin lütfen.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, kim cevap verecek?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI ULUSLARASI İLİŞKİLER DAİRE BAŞKANI HASAN ASLAN AKPINAR – Tekrar ben cevap vermeye çalışayım.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; yatırımların karşılıklı teşviki korunması anlaşması müzakerelerinde her iki ülkenin ülke tanımına yer verilir. Bizim ülke tanımımız Dışişleri Bakanlığımız tarafından kaleme alınmış standart bir tanımdır, karşı ülkenin tanımı da karşı ülkenin Dışişleri Bakanlığı tarafından bize iletilen bir tanımdır. Biz bu tanımı genel olarak, standart olarak kabul ediyoruz ama bu anlaşma Dışişleri Bakanlığımıza da gidiyor kontrol amacıyla. Biz aynı prosedürü bu anlaşma için de izlemiştik. Ama bizim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak, tabii, başka bir ülkenin ülke tanımı hakkında bir yetki ya da söz söyleme hakkımız yok. O konuyu biz Dışişleri Bakanlığımıza, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğüne bırakıyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Vallahi top döndü dolaştı gene size geldi Faruk Bey.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI DOĞU AVRUPA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERTAN YALÇIN – Sayın Başkanım, Sanayi Bakanlığı Temsilcisinin söylediği gibi bunun genel bir tanım olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle genel kapsamda kaldığına inanıyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Erozan, buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan

Ben, tabii, okuma alışkanlığı olan bir adam olarak bunu okuyorum. Şöyle bir tablo çıkıyor ortaya: Moldova Estonya'ya kara suları olduğunu kabul ettirememiş bu anlaşmada yok, Moldova Hollanda'ya kara suları olduğunu kabul ettirememiş orada da yok, ama bize kara suları olduğunu kabul ettirmiş.

Ben başka bir şey demeyeceğim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, şimdi, tabii, 2 değerli eski büyükelçimizin Komisyon toplantılarımızın görüşmelerine verdikleri katkıları için teşekkür ediyorum ama iki noktaya da ben değinmek istiyorum bu durumda. Tabii, siz çok tecrübeli, kıdemli büyükelçiler olarak artık emekli olmuş, şu anda siyasette olan -artık bizim mecramızda olan, siyasetin mecrasında olan- arkadaşlarımız olarak...

Bir şey var yalnız... Moldova'nın, tabii, ben teknik olarak şeyini bilmiyorum ama yani o kara suları konusundaki detayı daha sonra çalışır bize gönderirsiniz ama gördüğüm kadarıyla bir nehirden Karadeniz'e açılan bir tarafı var ha, bu o mudur, ona mı ithafta bulunuldu başka bir şey mi var onu ben bilemem. Ben sadece coğrafi bilgimi söylüyorum. Ama ikincisi demek ki yukarıdan aşağıya tecrübe aktarımında da biraz daha fazla çalışmak mı gerekiyor acaba sayın eski büyükelçilerim derim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MOLDOVA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın "Notalar"la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/3053) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankır, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 27 Kasım 2020 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmeleri gerekmektedir.

Evet, böylece anlaşmalarla ilgili...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, söz verelim.

Buyurun Utku Bey.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakcı'nın Avrupa Birliği konusunda kendilerini bilgilendirmesini talep ettiğine ve Türk dış politikasında parlamenter diplomasinin de işin içine girmesine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, eğer uygun bulursanız tabii ki anlaşmalarla ilgili bölümü bitirdiğiniz için ben söz istedim çünkü belki Sayın Bakan Yardımcısı ayrılacaktır diye. Sayın Bakan Yardımcısı Kaymakcı buradayken çok kısa olmak koşuluyla. Avrupa Birliğiyle kritik bir süreçteyiz, 10 Aralıkta kendileri zirve yapacaklar, her gün gazetelerde okuyoruz. Avrupa Parlamentosunda ilginç şeyler oluyor. Acaba bizi kısaca bilgilendirse ne bekliyoruz, ne yapıyoruz?

Bir de her fırsatta söylüyoruz, parlamenter diplomasi de işin içine girsin yani Türk dış politikasında. Acaba bizim bir katkımız olabilir mi vesaire gibi uygun görürseniz tabii programı da biliyorum.

Takdir sizindir Sayın Başkan.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, öncelikle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyorum. Sizlere bilgileriniz için teşekkür ediyoruz ve yazılı olarak olacak olan cevapları da lütfen iletirseniz sevinirim.

Şimdi, Utku Bey şöyle bir şey var: Biraz sonra yapacağımız görüşmeler babındaki Vakıflar Genel Müdürlüğünün yapacağı sunum aslında tam da sizin dile getirdiğiniz ve geçen sefer görüştüğümüz parlamenter diplomasiye çok destek verecek olduğunu düşündüğüm bir teklif -bilgilendirme anlamında söylüyorum- ve güzel hazırlanılmış olan bir sunum olduğunu ben gördüm, kısa bir göz atma imkânım oldu.

Vakıflar Genel Müdürümüze hoş geldiniz diyorum bu arada.

Komisyon toplantımızın da biraz daha devam edeceğini düşünerek bu salonda da hâlen oturduğumuzu düşünerek havalandırmamız fena değil ama bir teklifte bulunmak istiyorum: Şu pencerelerin hepsini -biraz üşüyeceğiz ama- beş dakika açalım, şöyle bir hava değişsin olduğu gibi içeride. O arada da Sayın Kaymakçı eğer vaktiniz varsa Sayın Bakan Yardımcım, Utku Bey'in dile getirmiş olduğu soru önemli bir soru; çok kısaca bir genel gündemimizde olan şu andaki şeyleri şöyle bir beş dakika içerisinde bir özetleyebilirseniz, ondan sonra Vakıflar Genel Müdürümüzün sunumuna geçeceğiz. Zaten önümüzdeki toplantılarda bu konuyla alakalı geniş bir görüşme yapmak niyetindeyiz.

Sayın Çeviköz, buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakçı'nın Avrupa Birliğiyle ilgili kapsamlı bir brifing vermesi için Komisyon Başkanının davet yapmasını arzu ettiğine ilişkin açıklaması

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Yani demokratik bir ortamdayız, aynı parti içinde değişik görüşler olmasını da normal karşılamamız gerekir. Utku Bey'in önerisi çok güzel de önümüzdeki dönem o kadar olaylara gebe ki ben, açıkçası, bir hafta sonra Sayın Kaymakçı'dan bize bu konuda kapsamlı bir brifing vermesi için sizin bir davet yapmanızı çok arzu ederim...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Zaten bir dahaki toplantımız 2 Aralıkta yani önümüzdeki Çarşamba olacak.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – ...çünkü beş dakikayla olacak gibi bir şey değil.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Yok, ben zaten onun için şimdi kısa bir şey yapsın istedim ama asıl şeyi haftaya yaparız inşallah.

Sayın Kaymakçı, bu sefer beş dakikayla sınırlı turalım lütfen, önümüzdeki hafta tekrar toplantımız olacağını ve sizin bu konuda şey olacağınızı düşünerek... Çünkü şu andaki gündemimizdeki o değil.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli üyeler, bildiğiniz gibi, Avrupa Birliğiyle aslında 15 Temmuz sonrasında itibaren, 2016'dan itibaren bir güven krizi yaşadık. Arkasından, Türkiye'nin özellikle Doğu Akdeniz'de ve Ege'de haklarını kararlı bir şekilde savunması üzerine Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve son dönemde de Fransa, Avrupa Birliğini Türkiye'ye karşı biraz kötü niyetle kullanmaya başladılar.

Hatırlayacaksınız, Avrupa Birliği Belarus'a bir yaptırım kararı almak istedi ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Avrupa Birliği Türkiye'ye karşı kararlı yaptırım kararları almadı diye bu kararı bir ay, bir buçuk ay veto etti.

Dolayısıyla, tabii, önümüzde, 10-11 Aralıkta Avrupa Birliği liderleri şuna karar verecekler... Yani "Neler yapılabilir?" diye tabii ki sorulabilir çünkü Türkiye-AB ilişkileri gerçekten olmaması gereken bir düzeyde. Avrupa Birliği, katılım müzakerelerini durma noktasına getirdi, gümrük birliği güncellemesine başlanmasını siyasi bir koşula bağladı. Vize serbestisi diyalogunda da her ne kadar Türkiye'nin son 6 kriteri yerine getirmesi gerekse de karşı taraftan da olumlu işaretler almıyoruz. Şu anda pandemiye de gerekçe göstererek vizesi olanlar dahi seyahat edemiyor. Dolayısıyla, böyle bir ortamdayız.

10-11 Aralıkta ne olabilir? Avrupa Birliğinin alabileceği çeşitli kararlar var. Müzakereleri resmen sonlandırması: Böyle bir şeyin yapılabileceğine ben inanmıyorum. Bu, nitelikli oy çokluğu getiriyor. O noktaya gelir mi? Tahmin etmiyorum.

Müzakerelerin resmen askıya alınması: Bu da kolay bir karar değil. Bu karar alınabilir belki ama alınsa dahi bunun bence çok olumsuz bir etkisi olmaz. Zaten müzakereler şu anda, maalesef, fiilen durma noktasına getirildi AB tarafından. Dolayısıyla, ben bunun bir etkisinin olacağını düşünmüyorum. Bu yönde bir karar çıkabilir mi? Sanmıyorum.

IPA fonları... Türkiye'ye verilen mali yardımlarda, hatırlayacaksınız, geçen dönemde de kesinti yapmışlardı. Bunda da kesinti yapabilirler veya tamamen askıya alabilirler. Bu da Türkiye'yi çok olumsuz etkilemez ama tabii, Türkiye-AB diyalogunu, sivil toplum kuruluşlarımızı, parlamenter diyalogu, öğrencilerimizi, değişim programlarını olumsuz etkileyebilir.

Onun dışında, sondaj çalışmalarına dâhil olan üst düzey bürokratlarımıza seyahat yasağı getirilebilir yani getirilebilecek şeylerden bir tanesi de bu.

Bunun dışında, mevcut gümrük birliğinin askıya alınması diye bir şey söz konusu. Bu da bence gerçekçi değil çünkü Türkiye ekonomisi ve Avrupa ekonomisi iç içe. Türkiye'de en az 20-30 bin Avrupa Birliği firması var, ihracatımızda bu firmaların yeri önemli. Dolayısıyla, Avrupa Birliği bunu da yapamaz çünkü biz gerçekten iç içeyiz bu anlamda da.

Yani seçenekler bunlar diye görüyorum. Bence burada çıkış yolu, Türkiye'nin Doğu Akdeniz konferansı önerisine cevap verilmesi. Biz bu konuda öneride bulduk AB'ye. Bunun, tabii, bir çözüm olacağına inanmıyoruz ama en azından ortamı yumuşatsın ve Kıbrıs Türklerinin de içinde olduğu bir Doğu Akdeniz konferansında özellikle Kıbrıs adasındaki enerji, hidrokarbon konusu ve gelir paylaşımı konusu da yavaş yavaş ele alınsın çünkü, bildiğiniz gibi, Doğu Akdeniz Boru Hattı Projesi de Türkiyesiz ve Kıbrıs Türkleri olmadan gerçekleştirilebilecek bir proje değil yani hiç kimse denizin altına 8 milyar avroyu kolay kolay gömmez. Türkiye'de zaten Avrupa Birliği finansmanıya TAP'ımız, TANAP'ımız var; bu dururken yeni bir boru hattı kurmak anlamsız. Bir de sonuçta orada doğal gaz çıksa da bunu tüketecek ülke yine Türkiye ve Türkiye'nin ötesi Avrupa. Dolayısıyla, anlamlı bir proje değil. Onun için Türkiye'nin orada olması, Kıbrıs Türklerinin rızasının alınması da önemli.

Masada bizim bir başka önerimiz daha var tabii. Biz, 18 Mart mutabakatını mevcut koşulları dikkate alarak güncelleyelim dedik. Bunun içinde katılım müzakereleri, gümrük birliği, vize serbestisi, üst düzey diyalog, hepsi var. Tam bu konuda çalışmayı başlatmışken maalesef Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Yunanistan Doğu Akdeniz'deki sondaj çalışmaları nedeniyle komisyonun bu çalışmasını bloke etti. Şu anda bütün konular birbirine bağlanmış durumda. Biliyorsunuz, biz en son istikşafi görüşmeleri de başlatmak üzereydik. Bunu da Yunanistan özellikle engelliyor.

Şu andaki durum bu. Bu arada, tabii, Brüksel'le temaslar devam ediyor. Belki önümüzdeki bir iki hafta içerisinde ön açıcı bir formül bulunabilir zirveye kadar diye düşünüyorum. O zamana kadar ilave bilgiler olursa da bir sonraki toplantımızda ayrıntılarıyla sizlerle paylaşmaktan memnuniyet duyarım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ünal Bey, son kez söz veriyorum, artık bu bahsi kapatalım isterseniz.

Buyurun.

3.- *İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Avrupa Birliğiyle ilgili yapılacak Komisyon toplantısının Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile ortak komisyon toplantısına çevrilmesine ilişkin açıklaması*

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, siz bu konuda bir toplantı öngörüyor iseniz ben, açıkçası, bu toplantıyı Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyelerimizin de izlemesinin uygun olacağı düşüncesindeyim. Acaba bir ortak komisyon toplantısına çevirmeyi düşünür müsünüz ve öyle bir şey yaparsanız daha geniş bir salonda yapma imkânı bulabilir misiniz? Çok memnun olurum açıkçası.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Hele bir bakalım, inşallah.

Faruk Bey, çok teşekkür ediyoruz verdiğiniz bilgiler için. Komisyonumuzda sizi ağırlamaktan her zaman memnuniyet duyuyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI – Çok teşekkür ediyoruz, iyi çalışmalar diliyoruz.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Haftaya görüşmek üzere inşallah, iyi çalışmalar.

Evet, gündemimizin son kısmında Vakıflar Genel Müdürü Sayın Burhan Ersoy'un cemaat vakıfları konusundaki sunumunu dinleyeceğiz.

Sunumun ilk bölümünde Sayın Ersoy'a söz vereceğim, daha sonra eğer heyet üyelerimizden veyahut da katılımcılarımızdan sorular olursa onları cevaplamak üzere devam ederiz.

Sayın Ersoy, buyurun.

V.- SUNUMLAR

1.- *Vakıflar Genel Müdürü Burhan Ersoy'un, "Azınlık Vakıfları" konulu sunumu*

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Sayın Başkanım ve sayın milletvekili arkadaşlarım; hepinizi Vakıflar Genel Müdürlüğü yani kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

2002'den 2020 yılına kadar cemaat vakıflarıyla ilgili yaptığımız çalışmalarla ilgili bir sunum yapmak istiyorum.

Bildiğiniz gibi, Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak... 2002 yılında çıkarılan bir yasal düzenleme var, 4771 ve 4778 sayılı Kanunlar. 9/8/2002 tarih ve 24841 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4771 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 4'üncü maddesiyle mülga 2762 sayılı Vakıflar Kanunu 1'inci maddesinin sonuna "Cemaat vakıfları, vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın, Bakanlar Kurulunun izniyle dini, hayri, sosyal, eğitsel, sıhhi ve kültürel alanlardaki ihtiyaçlarını karşılamak üzere taşınmaz mal edinebilirler ve taşınmaz malları üzerinde tasarrufta bulunabilirler.

Bu vakıfların dini, hayri, sosyal, eğitsel, sıhhi ve kültürel alanlardaki ihtiyaçlarını karşılamak üzere, her ne suretle olursa olsun, tasarrufları altında bulunduğu, vergi kayıtları, kira sözleşmeleri ve diğer belgelerle belirlenen taşınmaz mallar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde başvurulması halinde vakıf adına tescil olunur. Cemaat vakıfları adına bağışlanan veya vasiyet olunan taşınmaz mallar da bu madde hükümlerine tabidir." fıkraları eklenmiştir.

Yine, devam ediyoruz, daha sonra 5737 sayılı Vakıflar Kanunu çıkarıldı. Vakıflar Kanunu'nda da geçici 7'nci madde, geçici 11'inci ve geçici 13'üncü maddelerle bu cemaat vakıflarına haklar tanındı. Şimdi, bunlardan bir tanesi, yine, 5737 sayılı Kanun'da cemaatlere, "1936 Beyannamesinde kayıtlı olup hâlen tasarruflarında bulunan nam-ı müstear veya nam-ı mevhumlar adına tapuda kayıtlı olan taşınmazlar" yani Mikâil, Cebrail gibi, Hazreti İsa, Hazreti Meryem gibi adlarla belirtilen taşınmazlar verildi. Bir de "1936 Beyannamesinden sonra cemaat vakıfları tarafından satın alınmış veya cemaat vakıflarına vasiyet edildiği veya bağışlandığı halde, mal edineme gerekçesiyle halen; Hazine veya Genel Müdürlük ya da vasiyet edenler veya bağışlayanlar adına tapuda kayıtlı olan taşınmazlar, tapu kayıtlarındaki hak ve mükellefiyetleri ile birlikte bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on sekiz ay içerisinde müracaat edilmesi halinde, Meclisin -yani bu Meclis, Vakıflar Genel Müdürlüğü Meclisi- olumlu kararından sonra, ilgili tapu sicil müdürlüklerince cemaat vakıfları adına tescilleri yapılır." hükmünü içermekteydi.

Yine, diğer geçici 7'nci maddenin akabinde 11'inci maddede cemaat vakıflarıyla ilgili bir şeyimiz de var, o da şöyle: Orada, yine, "1936 Beyannamesinde kayıtlı olup malik hanesi açık olan taşınmazları" daha sonra "1936 Beyannamesinde kayıtlı olup kamulaştırma, satış ve trampa veya dışındaki nedenlerle Hazine, Vakıflar Genel Müdürlüğü, belediye veya il özel idareleri adına kayıtlı taşınmazları," ve "1936 Beyannamesinde kayıtlı olup da kamu kurumları adına tescilli olan mezarlıkları ve çeşmeleri, tapu kayıtlarındaki hak ve mükellefiyetleri ile birlikte bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki ay içinde müracaat edilmesi halinde -yine Vakıflar- Meclisin olumlu kararından sonra, ilgili tapu müdürlüklerince tescil edilir." "Cemaat vakıfları tarafından satın alınmış ve cemaat vakıflarına vasiyet edildiği veya bağışlandığı halde, mal edineme gerekçesiyle Hazine veya Genel Müdürlük adına tapuda kayıt edilen taşınmazlardan üçüncü şahıslar adına kayıtlı olanların Maliye Bakanlığınca tespit edilen rayiç değeri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ödenir." Bu Hazine veya Genel Müdürlük tarafından değil de Hazine tarafından ödemeler yapıldı. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Yine, en son 5737 sayılı Vakıflar Kanunu 13'üncü maddesinde... Bildiğiniz gibi 6360 sayılı Kanun'la 14 tane büyükşehir belediyesinin kurulmasından sonra 27 ilçede kurulan diğer ilçeler var. Bunlardaki taşınmazlarla ilgili olarak da bir çalışma yapıldı. Orada ağırlıklı olarak da Mardin ilinde oluşturulan Köylerin Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca Mardin ili ilçelerinde yer alan mezarlıklar, kilise, manastır gibi 55 taşınmazın devriyle ilgili bir yasal düzenleme yapıldı ve bu da 5737 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesine istinaden yapıldı. Bunların da hepsi şu anda devredildi.

Sayın vekillerim, burada 4771 ve 4778 sayılı Kanun'a göre verilen taşınmaz sayısı toplam 365. Yine 5737 sayılı Kanun'un geçici 7'nci maddesine göre 108 vakıfça toplam bir başvuru yapıldı, 1.410 başvuru içerisinde. Bunlardan 181 adedi vakıf adına tescili yapıldı, 347 adet taşınmazla ilgili yapılan başvuru reddedildi, yine 893 tane taşınmazla ilgili de belge ve bilgi ibraz edemedikleri için bunlar da iade edildi ve o kapsamda toplam 331 tane taşınmazın biz mülkiyet sorununu çözdük ve vakfi adına verdik.

Yine, 11'inci maddeye göre de 116 tane cemaat vakfı başvuru yaptı bize, toplam 1.560 adet taşınmazla ilgili olarak. Bunların 333 taşınmazın tescilini yaptık, 21 taşınmazın bedelinin ödenmesine karar verdik, Vakıflar Meclisi kararıyla ve 1.206 tane taşınmaz başvurusunun da uygun bulunmadığından reddine karar verildi. Bu da 27 Ağustos 2012 tarihinde bu süre bitti.

Burada 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun geçici 11'inci maddesi kapsamında vakıfların başvuruları var, gördüğünüz gibi. Mesela Rum vakfı, vakıf sayısı olarak 52, taşınmaz sayısı olarak 712, tescilli 170, bedeli ödenen 11 ama reddedilen 531. Yine, Ermeni vakfına bakıyorsunuz. 40 tane vakıf müracaat ediyor

659 taşınmazı için, bunun 99 tanesi tescilleniyor ve diğerleri reddediliyor. Yine, Musevi cemaatinin 15 tane vakfi 93 taşınmaz için başvuru yaptı, bunun 20 tanesi tescillendi, 44 tanesi reddedildi. Keldani, Süryani, Bulgar ve Gürcü vakıfları yani toplamda 116 tane vakıf müracaatını yaptı 1.560 tane taşınmaz için, bunun 333 adedi tescil edildi, 21 tanesinin bedelinin ödenmesine karar verildi, 1.206 tane taşınmaz da reddedildi; toplamda 1.560.

Gelelim 13'üncü maddeye, orada da en son 27/3/2018 tarihinde 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'na eklenen bir maddeyle, bahsettiğim gibi Mardin'deki 55 tane taşınmazın mülkiyetinin Vakıflar Meclisince Süryani vakıflarına devredilmesiyle ilgili bir yasal düzenleme. Burada da 4 tane Süryani vakfi adına bize başvuru yapıldı. Mardin'deki Midyat Süryani Deyrulumur Mor Gabriel Manastırı Vakfı, 50 tane onlara verildi tescil, yine Mardin Süryani Kadim Deyrulzafaran Manastırı ve Kiliseleri Vakfı adına 3 tane ve Mardin Süryani Protestan Kilisesi Vakfına 1 tane, Mardin Süryani Katolik Kilisesi Vakfına da 1 tane, toplamda 55 tane taşınmaz Süryani vakfına verilmiş oldu. Toplamda 2003-2018 yılları arasında bahsettiğim gibi 1.804 tane taşınmaz malın cemaat vakıfları adına tesciline, 21 tane taşınmaz malın da cemaat vakıflarına bedelinin ödenmesine karar verilmiş oldu.

Şimdi, burada 5737 sayılı Vakıflar Kanunu çıktıktan sonra bu cemaat vakıfları yurt dışından bağış alabilme hakkını elde etti, bağış aldılar ve bu arada da, yine, şu anda belki kamuoyunun bilmediği bir konu, parası varsa taşınmaz satın alabiliyor. Bunda hiçbir bağlayıcı hüküm yok. Parası varsa vakıf taşınmaz alıp vakıf adına tescilini yapıyor. Şimdi, burada da baktığımızda yurt dışından, işte, orada belirttim ben, 6 milyon 331 bin dolar, 5 milyon 80 bin avro, işte, diğer küçük oranda nakdi bağış alıyor. Fakat bunların bir özelliği de var. Vakıflar Meclisince okul vasfı taşıyan 26 tane taşınmazın biz akara dönüştürülmesini sağladık Vakıflar Genel Müdürlüğü Vakıflar Meclisi olarak. Bununla da hayrat olup da okulu olan Beşiktaş'ın göbeğinde ama orada okulun çalışması mümkün değil. Orayı biz akara çevirdik, onlar da o şekilde değerlendirdiler. Daha sonra 28/12/2008 tarihinde Vakıflar Meclisi Kanunu çıktıktan sonra bildiğiniz gibi Vakıflar Meclisinde 15 üye var. Bunlardan 5'i Genel Müdür ve Yardımcılarıyla olan bir şey, 5'i ise Sayın Cumhurbaşkanı'nca atanan üye, 5'i de seçimle gelen üye var. Bunlardan 3'ü Türk Medeni Kanunu'na göre kurulmuş olan vakıfları temsilen geliyor, 1'i mülhak vakfi temsilen geliyor, 1'i de gayrimüslim cemaat vakıflarını temsilen geliyor.

2008 yılında ilk atanan veya seçimle gelen üye Pandeli Laki Vingas. O iki dönem yaptı Meclis üyeliğini, daha sonraki süreçte -Pandeli Bey Rum kökenliydi, diğer arkadaşlar Ermeni kökenli mesela- Profesör Doktor Toros Alcan geldi. Şimdi de Musevi cemaatini temsilen Moris Levi diye bir arkadaşımız Vakıflar Meclisinde görev yapıyor.

Cemaat vakıflarının hukuki durumuyla ilgili duruma baktığımızda, bunların Lozan'la gelen hakları var, bir de faaliyette bulunan cemaat vakıfları. Onları da hızlıca geçiyorum çünkü bilgi sahibisiniz.

Bizim, en son Vakıflar Kanunu'yla ilgili olarak, 2762 sayılı Vakıflar Kanunu çıkarıldığında -yani 1935 yılında- bu cemaat vakıflarına beyanname verme süresi tanındı, üç aylık bir süre. Bu süreden sonra Bizim "1936 Beyannamesi" dediğimiz beyannameleri verdiler; bunların içerisinde Rum Vakfı da verdi, Ermeni Vakfı da verdi, Musevi Vakfı da verdi. Ben size örnek olarak bir iki tane getirdim, bu beyanname örneği Başkanım, size de göndereceğim. 1935 yılında bu beyannameleri bizim Hükümetimiz kabul ediyor, iki aylık, üç aylık bir süre veriyor ve bu süre 1936 yılında dolduğu için de bu beyanname... Bizdeki meşhur adı "1936 Beyannamesi" kayıtlara da böyle geçti zaten.

Bu beyannamelerde şöyle bir hüküm var: Beyanname veren vakıflara ait tüzel kişilikler günümüz hukukunda cemaat vakfı olarak tanımlandı. Ayrıca tapuda kayıtlı mülk sahibinin kim olduğuna bakılmaksızın beyannamelerinde beyan ettikleri tüm taşınmazların kendi adlarına tapuda tescil

edilmelerine imkân sağlandı. Ayrıca, azınlıklar verdikleri beyannameyle hem cemaat vakfı olarak adlandırılmış hem de sahip oldukları taşınmazları tapuya işleme imkânına kavuşmuş oluyorlar bu beyannameyle.

Şimdi, faaliyette bulunan cemaat vakıflarına baktığımızda da toplamda 167 tane cemaat vakfı var; bunlardan 74 tanesi Rum, 54 tanesi Ermeni, 19 tanesi Musevi, 10 tanesi Süryani, 3 tanesi Keldani, 2 tanesi Bulgar, 1 tanesi Gürcü, 1 tanesi de Maroni yani toplamda 167 tane cemaat vakfı var.

Şimdi, cemaat vakıflarının illere göre dağılımı da var.

Zamanınızı almak istemiyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun, buyurun.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY –Bir de hükmü şahsiyeti tespit edelin vakıflar olarak da biz Vakıflar Meclisince Beyoğlu Merkez Rum Kız Mektebi Vakfını, daha sonra İzmir Musevi Cemaati Vakfını...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Genel Müdürüm, o illere göre olan tabloya bir daha dönebilir miyiz?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Döneceğim efendim, tamam.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Ona mutlaka değinelim.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – ...daha sonra Surp Haç Tibrevank Ermeni Lisesi Vakfını ve Beyoğlu'nda Sakızağacı Ermeni Katolik Surp Astvazazin Kilisesi Vakfını biz tescilledik.

Şimdi, Başkanımın söylediği yere dönüyorum: Cemaat vakıflarının illere göre dağılımına baktığımızda, mesela 74 tane Rum vakıflarının yaklaşık 64 tanesi İstanbul'da, 6 tanesi Çanakkale'de, 7 tanesi Hatay'da; yine, Ermeni vakıflarına baktığımızda 54 tane vakfın 48 tanesi İstanbul'da, 3 tanesi Hatay'da, 1 tanesi Diyarbakır'da, 1 tanesi Mardin'de, bir tanesi de Kayseri'de; Musevi vakıflarına baktığımızda yine İstanbul'da 12 tane, Hatay'da 2 tane, Çanakkale'de 1 tane, Bursa'da 1 tane, Ankara'da 1 tane, Kırklareli'nde 1 tane ve İzmir'de 1 tane; Süryani vakıflarına geldiğimizde, İstanbul'da 1 tane, Şırnak'ta 1 tane, Diyarbakır'da 1 tane, Mardin'de 6 tane, Elâzığ'da 1 tane; Keldani vakıfları ise İstanbul'da 1 tane, Diyarbakır'da 1 tane, Mardin'de 1 tane; Bulgar vakıfları da yine İstanbul'da 1 tane, Edirne'de 1 tane; Gürcü Vakfı da İstanbul'da 1 tane; Maroni Vakfı da Mersin'de 1 tane.

Şimdi, efendim, ben, bu verdiğimiz taşınmazlarla ilgili örnekleri getirdim. Yani bu taşınmazları verdiğimiz yerler, mesela bunlardan bir tanesi Heybeliada Aya Triada Tepe Manastırı Vakfına İstanbul Adalar ilçesi Heybeliada'da 190.626 metrekare yüzölçümlü bir çamlık arazi verildi. Yine, Kandilli Metemorfosis Hazreti İsa Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı adına da 98.072 metrekare yüzölçümlü Anadoluhisarı'nda İstanbul Beykoz ilçesinde bir taşınmaz verildi. Yine, vakfı adına tesciline karar verilen taşınmazlara örnek olarak Bulgar Eksarhlığı'na, bildiğiniz gibi Çağlayan Adliyesinin hemen karşısında Şişli'de Kaptanpaşa Mahallesi'nde 59.442 metrekare taşınmaz iade edildi. Yine, Ortaköy'de Surp Astvazazin Meryemana Ermeni Kilisesi ve Mektebi Vakfı adına İstanbul Beşiktaş'ta 11.763 metrekare bir taşınmaz iade edildi. Galata Rum İlkokulu Vakfı adına Beyoğlu'nda bulunan bir 800 metrekarelik kargir okul verildi. Yine, Mardin, Midyat, Süryani Deyrulumur (Mor Gabriel) Manastırı Vakfı adına da 244 bin metrekarelik yani şu 3 tane kırmızı çizgi içerisinde taşınmazlar iade edildi. Ayrıca, Yedikule Surp Pirgiç Ermeni Hastanesi Vakfı adına da İstanbul Zeytinburnu ilçesinde 3.153 metrekarelik taşınmaz iade edildi. Daha sonra bu, mahkemelik oldu, dava da kaybedildi ama yine dava

şu anda, istinafta devam ediyor. Kurtuluş Aya Tanaş Aya Dimitri Vakfıyla ilgili olarak da yine İstanbul Beyoğlu ilçesinde 3.658 metrekare bir taşınmaz iade edildi. Beyoğlu'nun Ortodoks Kilisesi Mektebi Vakfı adına da İstanbul'un Şişli Mahallesi'nde 38.600 metrekarelik bir mezarlık iade edildi.

Şimdi, efendim, bunları yaparken bir taraftan da biz cemaat vakıflarının sinagoglarını, havralarını ve kiliselerini restore ettik. Bunlardan restore ettiğimiz taşınmazların bir tanesi Edirne Merkez Havra yani Büyük Sinagog, yine, Balıkesir Gökçeada'da Aya Nikola Kilisesi, Balıkesir Gökçeada'da Aya Marina Rum Ortodoks Kilisesi. Hatay İskenderun'da yine Katolik Kilisesi, Hatay İskenderun Rum Katolik Kilisesi, Diyarbakır'da Sur Ermeni Protestan Kilisesi ve yine, Sur Ermeni Katolik Kilisesi'ni restore ettik. Gaziantep Nizip Fevkanı Kilisesi, Gaziantep Şahinbey Havra'yı yaptık, Balıkesir Ayvalık Cunda Aya Nikola Kilisesi'ni restore ettik, Hatay Arsuz Mar Yuhan Kilisesi, Hatay Yayladağı Rum Ortodoks Kilisesi, Antalya Alanya Hıdırellez Kilisesi, Çanakkale Gökçeada Kaleköy Manastırı, Bursa Osmangazi Fransız Kilisesi, Edirne Merkez İtalyan Kilisesi, İstanbul Fatih Aya Yorgi Kilisesi ve Adıyaman Merkez Mor Petrus Mor Pavlus Kilisesi, en son da Kilis'te Merkez Havra'yı restore ettik.

Ayrıca, 4 tane de şu anda restorasyonu devam eden eserlerimiz var. Bunlarla ilgili tanıtıcı mahiyet yaptığımız restorasyonları da ben koydum. Şimdi, bu Gökçeada'daki Aya Nikola Kilisesi eski ve yeni hâliyle beraber, yine, Gökçeada Aya Marina Rum Ortodoks Kilisesi'nin eski ve yeni hâli, Hatay İskenderun Katolik Kilesi, Hatay İskenderun Süryani Katolik Kilisesi'nin onarımı tamamlanmış durumda. Gaziantep Nizip Fevkanı Kilisesi -biraz önce bahsettim- Şahinbey Havrası, Diyarbakır Sur Ermeni Katolik Kilisesi ve Diyarbakır Sur Ermeni Protostan Kilisesi eski ve yeni hâliyle beraber. Bir de Edirne'deki Merkez, bildiğiniz Büyük Sinagog, bunun sadece bir duvarı kalmıştı, biz burayı bir kültür merkezi hâline getirdik, her yıl burada ayin yapmaya da müsaade ediyoruz. Ayrıca, burada sergiler yapılıyor, resim sergileri, musiki türü etkinlikler de yapılıyor. En son Ayvalık Cunda'daki Aya Nikola Kilisesi var ve İstanbul'daki Edirne Kapı Aya Yorgi Kilisesi, burası daha önce bir kahvehane olarak kullanılıyordu, biz burayı boşalttık ve ibadethane olarak yaptık ve Bartholomeos'la birlikte açılışını yaptık.

Son durum budur efendim.

Arz ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Sayın Ersoy'a teşekkür ediyoruz.

Bu sunumu talep eden arkadaşlarımız var, slayt olarak sizden alabilirsek memnun oluruz; zaten tutanaklara geçti, bir rapor hazırlanacak.

Sayın Erozan, buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Ama içler acısı bir durumu yansıttı Sayın Genel Müdür, içler acısı. Sırf Rum kısmından bahsedeceğim. Lozan Anlaşması'nın 45'inci maddesi ne diyor? Bu yapılanların hepsi Batı Trakya'da yapılabilir mi? Yapılamıyor. O zaman niye yapıyoruz? Burada, hesap vermek üzere Dışişleri Bakanlığının olması lazım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Siz bulunuyorsunuz şu anda.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Ben değilim Dışişleri Bakanlığı.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Yakın zamanda Dışişleri Bakanlığındaymız.

Buyurun.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Öncelikle teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdüre.

Şimdi, gerçekten çok önemli bir konu ama bu konu içerisinde, biliyorsunuz, Hatay'ın sıkıntısı var. Bu sizin bahsettiğiniz 5737 no.lu Kanun'a göre 1936 Beyanname'si'ne kayıtlı olan taşınmazlar cemaat vakıflarına iade edilmişti ama 1937 yılında Türkiye'ye katılan, son ilhak olan ilimiz Hatay'da 1936 Beyanname'si'nde kayıtlı olması mümkün olmayan cemaat vakıfları ise bu düzenlemelerden yararlanamadı ve bu büyük bir sıkıntı. Bize sürekli bu konular soruluyor ve 1936'da tescilli yapılmayan bazı vakıflara kanun kapsamında, bazılarında da Bakanlar Kurulu kararıyla taşınmazları devredilmişti. Ben daha önce arşivi taradım, eski Vakıflar Genel Müdürü Adem Ertem diyordu ki: "Hatay için özel bir çalışma yapmak lazım." Sayın Genel Müdürüm, benim sorum: Bu çalışma neden şu ana kadar olmadı? Bu çalışmayı yapmayı düşünüyor musunuz? Çünkü hakikaten oradaki -biliyorsunuz Hatay hoşgörü kent- bizim azınlık vakıflarının liderleri, cemaat liderleri benimle sürekli görüşüyorlar ve bu konu için de bir çözüm arıyorlar. Ben bu sıkıntıların giderilmesi için bununla ilgili bir kanun teklifi verdim, 17 Ocak 2020 tarihinde bir kanun teklifi verdim. Ama ne yazık ki hâlâ bu kanun teklifi bir yıldan beri gündeme alınmadı ve bu sorunun çözümü için özellikle bu azınlık yurttaşları bizden bir haber bekliyorlar.

Diğer bir sorum ise yine, bu seçimle ilgili: Biliyorsunuz yönetim kurulları 19/1/2013 tarihinde yürürlüğe giren bir maddeyle daha önce herhangi biri eksildiği zaman -ölüm veya istifa hâlinde- yeni bir seçim yapılıyordu ve onun yerine kendi aralarından birisini atıyorlardı. Ama 2013 yılında çıkarılan, yani yaklaşık altı buçuk-yedi yıldan beri olan bir yönetmelik var. Bu yönetmelikte diyor ki: "Siz kendi aranızda seçin." Şimdi, yönetim kurulundaki insanların bakış açısı ile bu cemaat vakıflarının ve cemaatlerin bakış açısı bir değildir. Belki o insanları yeniden seçmek istemiyor veya yerine başka birisini atamak istiyor ama ne yazık ki bu çözümsüz duruyor hâlâ; siz de söylediniz bunu. Benim de sorum: Cemaat vakıflarının seçim yapılabilmesine olanak sağlayan yönetmeliğin yedi yılı aşkın bir zamandır çıkarılmamasının gerekçesi nedir?

İkincisi, cemaat vakıflarının seçim yönetmeliği için bugüne kadar yapılan çalışmaların detayları nelerdir? Bir de siz cemaat vakıfları seçim yönetmeliğinin hangi tarihte yürürlüğe alınmasını planlıyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdüre ben de çok çok teşekkür ediyorum. Başkanımızın söylediği gibi bu slaytı aslında alabilirsek çok mutlu olurum.

Ben İspanya Büyükelçiliğinin İstanbul'da takip ettiği bir konuyu gündeme getirmek isterim. İspanya Büyükelçiliği, bildiğim kadarıyla, vaktiyle Yahudilerin Osmanlı İmparatorluğu dönemi sırasında ülkemize sığındıkları zaman kullandıkları bir binayı -ki kendilerine ait bir bina- Vakıflar Genel Müdürlüğünün kendilerine bilgi verilmeden, bir şekilde bir restorasyona tabi tutmaya başladığını öğrendiklerini ve bu restorasyonla ilgili gelişmeleri ve faaliyetleri duyunca da derhâl Dışişleri Bakanlığına ve onun üzerinden sizlere ulaşmaya çalıştıklarını dile getirmişti. Ve onların aslında çok da hoş bir teklifleri olmuş "Medeniyetler İttifakı'nın -bir bakıma- binası olarak kullanılsın." diye de bir teklifte bulunmuşlar ancak bu tekliflerine ve kendi makamlarına yani İspanya'da bu konuyu takip eden makamlarına bir türlü ne cevap alabildiklerini ne de bu kendilerine ait olduğu gözükken ve ellerinde belgelerinin olduğu bu mülkün niçin böyle birdenbire bir restorasyona tabi tutulduğunu izah etmekte güçlük çektiklerini dile getirmişlerdi. Benim siyasete girmeden önceden bildiğim bir konu olduğu için öyle birden bunları dinlerken aklıma geldi ve sizin de sunumuz da o restorasyonla ilgili bir şey göremedim. Onun için, acaba kaçırdım mı, bir açıklama var mı?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY- Devam eden işler içerisinde var.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Var mı? Ha, bir de bunun bir niteliğini anlatabilirseniz çok mutlu olurum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Sayın Yıldız, şimdi sıra sizde, Komisyon toplantısı değil de sunumla ilgili olduğu için size söz veriyorum.

Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Sayın Başkanım, ben de teşekkür ediyorum Genel Müdüre.

Tabii, benim de işime gelir bunları AKPM toplantılarında kullanmak yani ülkemizin bir hoşgörüsü, başarısı olarak. Ama içeriden de bir diplomat olarak baktığımda ben de gerek Balkanlardaki durumu bildiğimiz için gerek emlak konusunda gerek vakıflar konusunda... Tabii, Balkanlarda durum fecaat ama mesela Orta Doğu'da daha da fecaat, o tarafta da kötü bir durum var. Ben de acaba karşılık ne kadar gözetiliyor, aşırıya mı kaçılmış demeden edemedim. Bazı durumları biliyorum yani bu karşılıklı bir önceden belirlenmiş bir tutum olması gerekiyor çünkü zaman zaman “Onlar yapmıyor biz niye yapıyoruz?” deniliyor ama bir “ad hoc” gelişme oluyor “Ya, biz büyük devletiz, karşılık mı ararsız her şeyde?” deniliyor, öyle olmaması gerekir. Belki bu aşamada Dışişleri Bakanlığıyla beraber... Yani ne durumdayız, karşı tarafta, özellikle karşılıklılık uygulanması gereken ülkelerde durum ne, biz de durum ne? Bir karşılaştırmakta fayda var diye düşünüyorum. Yani bir vitese takıp gitmek yerine bir değerlendirme yapmakta fayda var. Hakikaten Balkanlarda, başta soydaşlarımızın olduğu yerler, Bulgaristan çok güzel bir örnek buna. Mesela, ben bu Demir Kilise konusunda da böyle bir şey yaşadığımı biliyorum mesleğimden dolayı. Yani sadece Sırbistan'da değil birçok yerde bu da soydaşlarımızı incitiyor, onlar da gelip söylüyorlar bunu “Siz burada bir şeyler yapıyorsunuz ama orada bizim durumumuz bu.” diye. Yani yapılmış yapılmıştır ama belki bu aşamada bir karşılaştırma yapmakta bir fayda olur. Bundan sonra da karşılıklılığın uygulanacağı yer var, vatandaşlığın önleneceği yer var ama bir değerlendirmede fayda var diye düşünüyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Sayın Şahin, buyurun.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdür, sunumunuz için de teşekkür ediyorum.

Ben de sayın vekilime katılıyorum. Çok hoşgörülü mü davrandık acaba, hani bu kadar çok mülkiyeti verdik, karşılığında ne gördük? İnanın biraz önce de arkadaşşıma aynı söyledim. Bu kadar şeyi verdik de karşılığında ne aldık? Ben bir Balıkesir Milletvekiliyim, sunumunuzda Gökçeada'yla ilgili 2 tane liste yayınladınız. Balıkesir değil Çanakkale olacak zannedersen, onu düzeltmenizde fayda var.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY- Evet, Çanakkale.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Evet, evet onu söyleyeceğim. Ayvalık'ta Taksıyarhis Kilisesi'ni restore etmişsiniz; evet, ben de gezdim, teşekkür ederim, güzel, tamam. Ayvalık'a Midilli'den pek çok Yunan vatandaş geliyor ama Ayvalık'a 12 mil uzaklıkta Midilli Adası var. Orada pek çok Osmanlı eserimiz var, yıkık camimiz var yıllardır... Yani bir müteakabiliyet yok mu burada? Girit'te yine pek çok bizim eserimiz var, Kavala'da yine aynı şekilde... Yani inanın biz böyle karşılıksız bir şekilde sanki har vurup harman savurmuşuz, çok değerli mülkiyetleri vermişiz ama karşılığında da hiçbir şey görmemişiz intibası uyandı bende. Ben de katılıyorum, kesinlikle karşılıklılık ilkesi olması lazım, yani bu kadar çok hoşgörülüyüz falan, bilemiyorum, biraz dozu fazla kaçmış gibi geldi bana açıkçası.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Zafer Bey'e söz vermeden önce bir şeyi hatırlatmak isterim. TİKA diye bir kuruluşumuz var, onlar da bayağı bir restorasyon yapıyor yurt dışındaki eserlerimizi. Bir dahakine de onu dinleriz, orada herhâlde onu görürüz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkanım, buradaki...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Burada, şimdi, ikili konuşmaya girmiyoruz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Peki.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ - Zafer Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdüremüze de sunumları için teşekkür ediyorum.

Tabii, uzun yıllar Almanya'da yaşamış, yurt dışında yaşamış bir insan olarak Türkiye'mizdeki inanç özgürlüğünün de çokça Avrupa'daki devletler tarafından eleştiri konusu olduğu bir ortamda açıkçası bu sunumu duymuş olmaktan büyük bir memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum. Hariciyede daha önce büyükelçilik yapmış olan sayın vekillerimin de genellikle vermiş oldukları örneklerden Yunanistan örneğinin çok daha fazla ön planda olduğunu görüyorum. Tabii, yurt dışındaki varlığımız sadece Yunanistan'dan müteşekkil de değil. Almanya'ya baktığımız zaman, Almanya devletinin de birçok caminin yapılmasıyla ilgili olarak ciddi bir bütçe ayırdığını, yine Diyanet İşleri Başkanlığımıza ait -Duisburg bölgesinde ben bulunduğum için söylüyorum- milyar avrolar düzeyinde bir katma değer sağladıklarını biliyorum. Dolayısıyla, açıkçası karşı tarafın yapmış olduğu bir şey olmasa dahi bizim medeniyetimizin bize yüklemiş olduğu bir sorumluluk olduğunu düşünüyorum yani kötü emsal teşkil etmez. Tabii ki karşı taraftaki insanların bu anlamdaki hassasiyetlerine vurgu yapmak lazım, bunu vurgulamak son derece önemli. Ama benim medeniyetimin bana yüklemiş olduğu sorumluluğu ve bunların bizim bir değerimiz olarak da görülmesi son derece takdire şayan olduğunu görüyorum, bir kez daha teşekkür ediyorum.

Sağ olasınız.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Ceyda Hanım, buyurun.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın milletvekillerim, ben 26'ncı Dönemde Mardin Milletvekiliydim, Mardinli bir aileyiz. Bize gelen oradaki en büyük sorunlardan biriydi bu vakıflar kullanım haklarını kullanıyorlar ama tapularının kendilerine verilmesi. Gördüğüm üzere de en fazla tapuyu da Mardin'de verdik ama bu oradaki metropolitimiz, oradaki yaşayan Süryani vatandaşlarımız tarafından hem bizlere hem Sayın Cumhurbaşkanımıza çok büyük teşekkür getirdi. Ben buradan Vakıflar Genel Müdürlüğümüz nezdinde Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyorum, böyle bir sıkıntının çözüldüğü için çünkü orada artık insanların geriye göçün sağlandığı bir yer hâline geldi, topraklarına geri dönüş sağlanacak, o yüzden bu da bizim için çok önemli. Bir de yurt dışındaki Artuk Bey mezarlığımız biliyorsunuz Kudüs'te, onun da TİKA tarafından restorasyonları yapılıyor yani yurt dışında da kendi mülklerimiz hakkında gerekli restorasyonun yapıldığını buradan iletmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Hasan Bey, buyurun.

HASAN TURAN (İstanbul) – Evet, Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm özellikle teşekkür ediyorum bu güzel sunumunuzdan dolayı.

Tabii, uluslararası anlaşmalar -Lozan başta olmak üzere- imzalanmış bütün anlaşmalardaki karşılıklı mukabalenin dikkate alınması önemli ve kıymetli. Dışişleri bürokratlarımızın, geçmişte görev yapan siyasilerimizin bu hatırlatmaları önemli ancak satır aralarında da geçti, biz büyük devletiz... İddiamız, ki iddia makamı iddiasını ispat etmekle mükelleftir, bu bir iddiaysa. Geçmişte de bu böyle, evet, Selçuklu, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti, bu coğrafyada bin yıldır varız ve büyük bir devletiz. Tebaasının içerisinde Ermeniler, Rumlar, Yahudiler ve birçok gruplar bulunmuş, bugün de ülkemizde yaşıyor. Bu yaşayan insanların eğer birtakım malları mülkleri varsa ve bu konuyla ilgili de devletimizden kendi mallarının kendilerine iade edilmesini istemişlerse bunu, suimisal misal olmaz prensibi doğrultusunda, hak sahibine iade etmenin adı adalettir. Kim olduğuna, kimliğine bakmadan hakkı sahibine vermek gerekir, bu da sizin büyüklüğünüzü gösterir. Bu anlamda da arkadaşlarımızın arasında farklı düşünceler olduğunu da gösteriyoruz. Örneğin Mehmet Bey, işte Hatay'da en çok kendilerinden talep edilen bu azınlık vakıflarıyla ilgili meselelerin iletildiğiyle ilgili sözler söyledi. Yine, Ünal Bey, İspanya'dan Yahudilerin göçünde kullandıkları binayı hem de İspanya Büyükelçiliği üzerinden almak istediklerini söyledi. Yani şimdi, o zaman pratik düşündüğümüzde "Verecek miyiz, vermeyecek miyiz?" sorusu gündeme gelir. Bu soruya bir cevap bulmamız lazım kendi içimizde hem öyle hem böyle olmaz, ülkemizde yaşıyorlar, İstanbul'da yaşıyorlar, böyle bir talepleri var, ya makuldür ya değildir. Dolayısıyla biz kendi ülkemizde yaşayan vatandaşlarımızın her birini yurttaş kabul ederek haklarıyla hukuklarıyla ilgili yapmış olduğumuz şey, birincisi, adaletin gereğidir; ikincisi de dünyada üzerimize özellikle bu alanda yüklenildiği bir dönemde söyleyeceğimiz de bir cevabın olması söz konusudur. İşte biraz önce Zafer Bey Almanya örneğini verdi, Avrupa'nın her bir tarafında bizim vatandaşlarımız, oraya gidip orada vatandaş olan soydaşlarımız merdiven altı tabiriyle her bir yerde ibadethaneler kuruyorlar, şimdi minareli camiler yapmaya başladılar. Buralardaki özgürlüklerin kendi ülkemizde yok diye bazen şikâyet ediyoruz, şimdi kendi ülkemizde verdiğimiz zaman bu anlamda da bakın, ülkemizde de özgürlükler, dinî, mezhebi özgürlükler alabildiğince kullanılıyor ve yaşanılıyor diye bununla gurur duymamız gerekir diye düşünüyorum.

Saygıyla hepinizi selamlıyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum Hasan Bey.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Vekilim, o dediğiniz konular farklı. Onu dediğiniz zaman Ayasofya'yı da isteyebilirler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Genel Müdürüm, buyurun...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Buradan Ayasofya'yı istediklerinde...

HASAN TURAN (İstanbul) – Onu tartışmaya sokmadık.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Mikrofonlar açık olmayınca kayda girmiyor arkadaşlar.

Buyurun.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Efendim, ben kısa bir özetleme yapayım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Arkadaşlar, Sayın Genel Müdüre söz verdim.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Sayın vekillerim müsaade ederse ben bir özetleme yapayım.

Şimdi, efendim, Lozan Anlaşması 45'ten bahsedildi, bir de Hatay'daki yasal düzenlemeyle ilgili olan kısımda tabii Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak biz kendi aramızda bunu tartışıyoruz. 1936 Beyanname ve 1939'da ilhak olan bir Hatay, bu bir sorun, önümüzde duruyor. Bunu siyasilere de büyüklerimizle de görüşüyoruz.

Bir diğer konu, seçim yönetmeliğiyle ilgili konu. Biliyorsunuz seçim yönetmeliğini biz 2013 yılında iptal ettik Vakıflar Meclisi kararıyla daha sonra bütün cemaat vakıflarının seçim yönetmeliğiyle ilgili düşüncelerini bir komisyon hâlinde topladık, çalışmamızı yaptık. Bu çalışmanın akabinde biz çalışmayı bitirdik, o zaman Başbakanlığa hasrettik fakat Başbakanlıktan şey olduktan sonra Cumhurbaşkanlığına geçti, şu anda Sayın Cumhurbaşkanımıza arz edilmiş bir çalışmamız var, bu bir.

Bir diğer konu da İspanya'daki Terra Santa'yla ilgili olan konu. Onun da biz şu anda restorasyonuna devam ediyoruz ve bitirdik yani yüzde 90 oranında bitirdik, yüzde 10'luk bir şeyimiz kaldı. Orada kurul kararı gereği birtakım yapılan çalışmalar var fakat sizin bahsettiğiniz gibi "İspanya Hükümetinin bundan haberi yok." şeklindeki düşünceye biz katılmıyoruz, Dışişleri Bakanlığının bize verdiği bilgi, karşılıklı bir protokol var, ona istinaden biz şeyi devam ettiriyoruz. Şimdiye kadar da tahmin ediyorum bir 23 milyon civarında bir rakam harcama yaptık biz Terra Santa'ya ve devam ediyor şu anda.

Seçim yönetmeliğiyle ilgili bir şeyi daha hatırlatmak istiyorum. Seçim yönetmeliğiyle ilgili 2018 yılında biz yeni bir genelge çıkarttık, o genelgede şunu verdik: Yöneticiler tarafından eksik olan yönetim kurulu üyeliklerinin tamamlanmasıyla ilgili vakfa yetki verdik. Diyelim ki 2 yönetici bir araya geldi, 5 üyesi olması gerekirken 2'si var, 3'ünü kendi vakfın yöneticileri, kendi cemaatlerinden tamamlama hakkına sahipler şu anda. Biz onunla bu sorunun bir kısmını aştık ama doğrusu yönetmeliğin çıkması ve bunun da uygulanmasıdır.

Bir diğer konu, Balkanlarda mütekabiliyet meselesine gelince bunu biz 2008 yılında Vakıflar Kanunu'nu çıkarırken -ben on yedi yıllık Vakıflar Genel Müdür Yardımcısıyım, onu da söyleyeyim ve bir yıldır da Genel Müdürüm- bu süreçte biz bunu Mecliste çok tartıştık hem Adalet Komisyonunda hem Meclis Genel Kurulunda falan. Bu konu gerçekten bazen zaman zaman bizi de rencide ediyor fakat ben şu anlamda söyleyeyim. 1974 Yargıtay kararıyla malları alınan insanlara hakkını iade ediyoruz biz şu anda, Sayın Cumhurbaşkanının talimatı da o zaten. "Hakkı olanın hakkını verin." Biz de bu yasal düzenlemeyle bunu yaptık.

Bir diğer konu, Zafer Bey'in bahsettiği sunumdan memnuniyeti, ona ben teşekkür ediyorum.

Hakkın iadesiyle ilgili bu düzenlemeyi yaptık. Ceyda Hanım'ın bahsettiği, Süryanilerden, gittiğimiz her toplantıda Süryani vakıfları ve Süryaniler Sayın Cumhurbaşkanımıza bu takdir ve teşekkürlerini iletiyorlar. Geçen sene de birlikte bir kilisenin temel atma töreninde beraberdik Bakırköy'de, biz bunu yaşıyoruz.

Hasan Bey'in bahsettiği gibi biz hakkın iadesi olarak düşünüyoruz ve bu hakları ise verelim diyoruz. 1974'te alınan malların iadesiyle ilgili çalışmalarımızı verilen talimat doğrultusunda yerine getirdik. Bu konuda da zaten Türkiye Büyük Millet Meclisi bu yasal düzenlemeyi yaptı, bize de "Uygulayın." dedi, biz de uyguladık.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Genel Müdürüm, bu İspanya meselesiyle ilgili olarak açıklamanız o kadar kısa oldu ki ben olayı tam manasıyla kavrayamadım. Ben bununla ilgili olarak sizinle özel olarak gelip randevu alıp görüşmek isterim, burada da bu kadar insanın zamanını meşgul etmek istemem.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Olur.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Çünkü bu Medeniyetler İttifakı'nın mekânı olarak kullanılması fikri hakikaten Türkiye için de fevkalade bir önemli proje, o yüzden şimdiden bu randevu talebimi size...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Efendim, ben şunu söyleyeyim, Terra Santa'yı bitirdikten sonra hem Cumhurbaşkanımızın hem de Dışişleri Bakanımızın verdiği talimat, İspanya Büyükelçiliğinin kullanabileceği bir tarzda değerlendirilecek ama Türkiye'yle ortak kullanacağız.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) - Tabii, onlar da zaten ortak istiyorlar.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Yani, talimat bu.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) - Bu parayı talep edecek misiniz onlardan?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Hayır, biz yapıyoruz, burada da biz veriyoruz, vericiyiz yani.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) - Anladım, teşekkürler.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Çeviköz, siz yine de bir çayını için Genel Müdürümün, daha detaylıca bir şekilde...

Sayın Erozan, buyurun.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdüre de teşekkür ediyorum. Ben, biraz evvel “içler acısı” derken kendi sunumuyla ilgili değil, benim derdim siyasi dert.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Yok, ben alınganlık göstermedim.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) - Yok, yok ama ben, arkadaşlarımızın bilgisi için söyleyeyim.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Anladım.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) - Sayın Genel Müdür ulusal tatbikat ve ulusal talimattan bahsetti. Şimdi, ben diyorum ki: Uluslararası anlaşma her şeyin üstündedir, ulusal talimatın da ulusal tatbikatın da. Şimdi, 45'inci madde diyor ki... Yukarıdan aşağı saymış 44'üncü maddede. Bu, sizin Sayın Genel Müdürün... Rum vakıflarından bahsediyorum “Rum vakıflarıyla ilgili ne yapıyorsa aynı Batı Trakya’da yapılır.” yazıyor. Şimdi, ben bunun yapılmadığını da biliyorum, dolayısıyla Genel Müdürdan istirhamım benim... Onun için biraz evvel Dışişleri Bakanlığından birisi olsa da keşke sorgulayabilseydik dedim, eksik kaldı yani öbür taraf yok çünkü benim parmağımla işaret ettiğim taraf. Ben şunun için biliyorum, Bursa Milletvekili olarak çok iyi biliyorum. Bursa, çok göçmen alan bir yer biliyorsunuz ve Batı Trakyalı çok göçmen var. Ben ne zaman oraya gitsem “Aman abi, böyle bir sıkıntımız var.” diyorlar bana. Şimdi “Aman abi bir sıkıntımız var Batı Trakya’da.” dediklerinde, ben, şimdi, bunu duyunca çok sevindim; oy kaybeder iktidar.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – İnsanlık namına hiçbir şeyde kimse hiçbir şey kaybetmez, her zaman kazanılır.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) - Peki, ben notumu aldım.

Sağ olun, teşekkür ederim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Değerli Genel Müdürüm, öncelikle bu Hatay meselesiyle ilgili mümkünatı varsa ben de sizin bir çayınızı içmek istiyorum, müsait olduğumuz bir zamanda çünkü önemli hakikaten. Bir de burada sayın vekillerimin huzurunda Sayın Genel Müdürümden bir jest bekliyoruz Hatay’la ilgili. Biliyorsunuz, şimdi Hatay’ın Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait bir Vakıflar İş Hanı var, biliyorsunuz, o yıkılıyor, Hatay’ın merkezinde.

Sayın Başkanım, Hatay’ı biliyorsunuz, 2011’den beri sürekli en çok etkilenen ilimiz. Bu Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait olan bu Vakıflar İş Hanı merkezde, Hatay’ın merkez noktası, Antakya’nın merkez noktası, şu an yıkılıyor. Biz Hatay halkı olarak oranın yeşil alan olmasını istiyoruz yani insanların gidip orada nefes alacağı, yeşil alanının olacağı bir yer istiyoruz. Bu konuda desteğinizi bekliyoruz Sayın Genel Müdürüm.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Bitirmede galiba Mehmet Bey.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Bu çok önemli bir konu yani Hatay için gerçekten önemli. Bence bu siyasi üstü bir konu, o yüzden söylüyorum.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Sayın Başkanım, bu konuda müsaade ederseniz bir açıklama yapayım.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Sayın Çakırözer, sizden önce bir açıklama yapsın Burhan Bey.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Hatay’la ilgili olan konuda, bizim, orada şu an iş merkezinden yapılmasından yana hem Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü hem de Anıtlar Kurulundan da karar çıktı ama dün bana Bölge Müdürünün verdiği bir bilgi oldu yani dedi ki: “Böyle bir eleştiri var, ne yapacağız?” İki tane şey söyledim: Birincisi, eğer belediye burayı yeşil alan yapacaksa kamulaştırın, bedelini ödesin rayiçten. İkincisi, yaptığı terminalden bunların değeri kadar bana terminalden yer versin, ben de kiramı oradan alayım dedim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Siz bu Hatay meselesi için aranızda bir çay için inşallah.

Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben aslında gerçekten sunumda öğrendiğim bilgilerden memnun oldum, bu kadar ayrıntılı bilmiyordum, kamuoyunun da bildiğini zannetmiyorum. Ben de bunların tabii ki Sayın Büyükelçinin söylediği doğrudur, uluslararası anlaşma esastır. Gerçekten hem gönül ister hem de hukuken yapılmasını bekleriz, orada da soydaşlarımızın benzer ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. İşin bir de bunların kültürel varlık olma özelliğini önemsiyorum. Tabii, yapılanlar güzel ama -not almaya da çalıştım- çok sayıda ret de var, taleplerin reddini gördüm yani şöyle baktığımda beşte 1, bazen daha fazlası kabul edilmiş. Ret gerekçelerinin siyasi olduğunu düşünüyorum, daha tekniktir diye tahmin ediyorum. Bir onu soracağım.

İkincisi: Az önce Sayın Güzelmansur'un sorusuna verdiğiniz yanıtta bu azınlık cemaat vakıflarının yönetim kurulu seçimlerine ilişkin konunun Sayın Cumhurbaşkanına aktarıldığını... Şimdi, yedi yıl geçmiş, şöyle bir durum dediniz doğru anladysam: Yönetim kurulunda 2 kişi varsa onlar yönetimden seçiyorlar boşluğu ve öyle gidiyorlar.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Dışarıdan üye alabiliyorlar. Yani yönetimde olan üye -2 kişi veya 1 kişi- yeni üyeler atayarak yönetimi tamamlıyor.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Birincisi, bu çok kabul edilebilir bir durum değil. Yani Parlamento düşünün, seçim yapmıyoruz ve içeridekiler dışarıdan alarak 600'ü devam ettiriyoruz sürekli gibi.

İkincisi: Kayyum atıyor musunuz siz yoksa yetkiyi tamamen o şeylere mi bıraktınız?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Cemaat mensuplarına kayyum atamadık.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Böyle bir niyet...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Yok.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Anladım çünkü kendi aralarındaki söylemlerde böyle okuyoruz, duyuyoruz. Bunun bir an önce çıkması lazım galiba bu yönetmeliğin, bizlerin de katkısıyla eğer doğru anlıyorsam.

Son sorum da Sayın Genel Müdürüm, 1936 öncesi, 1913 yılında devlete kaydettirilen tapular Danıştayın son kararı sonrasında azınlık vakıfları bunların iadesine ilişkin davalar açabiliyorlar mı, açmaya başladılar mı, açacaklar mı? Bu konuda bilginiz var mı?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Efendim, 1974 içtihatlarında kaybettikleri mallarla ilgili bu düzenleme yapıldı. Bahsettiğim 4771 olsun, 4778 olsun... Biliyorsunuz 4771 ve 4778 Anasol-D Hükûmeti zamanında çıkmıştı, daha sonraki düzenlemeler AK PARTİ döneminde çıktı. Yani biz bu sürecin içindeyiz yani ben 2003'ten beri bu işin içerisindeyim, bu süreci bihakkın, haklarını yemeden devam ettiriyoruz. Ha, şu anda tek eksikimiz seçim yönetmeliği. Onlar diyorlar ki bize: Demokratik bir seçim yönetmeliğini önümüze koyun, istedikleri bu, tek talep.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Evet, teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan arkadaşımız yok herhâlde.

Sayın Genel Müdürümüze de sunumları için teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatmadan önce bir iki noktaya da ben değinmek isterim müsaadenizle. Ben de Zafer Bey gibi yurt dışında doğmuş, büyümüş daha sonra Türkiye'ye gelmiş ve burada eğitimini tamamlamış bir arkadaşınız olarak yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ne hissedip hissetmediğini belki aranızda en iyi anlayanlardan biriyim; Balkanlardan olsun, Kırım'dan olsun veyahut da farklı bölgelerden olsun göç etmek durumunda kalıp Türkiye'ye gelen, burada yaşayan vatandaşlarımızın oradaki göç ettikleri bölgelerle de alakalı olarak arkada bıraktıkları kültürel değerleri konusundaki hissiyatlarını gayet iyi anlıyoruz. Yanlış hatırlamıyorsam da bundan 2 seçim dönemi önce Almanya'da Hristiyan Demokrat Partide Sayın Mehmet Müezzinoğlu'nun -o zaman Sağlık Bakanımız olan Mehmet Müezzinoğlu'nun köylüsü diye tabir ettiğimiz hani, halk arasında- köylüsü Yunanistan kökenli milletvekili de Almanya'da milletvekili seçilmişti, aynı köydeniler, Cemile Giousouf. Şimdi, böyle ilginç tesadüfler ve şeyler de oluyor ancak uluslararası anlaşmaların tabii ki devletlerin hukuku içerisindeki yeri tartışılmaz, bunu burada herhangi bir şekilde tartışacak değiliz ama şunu dile getirmek isterim ki sembolik dahi olsa yapılan ve bir sembol değeri taşıyan, kültürel bir değer taşıyan her yapı, her ortaya çıkarılan eser gönüllere hitap ediyor. Sayın Genel Müdürün sunumunda verdiği rakamların çok daha fazlasında eser

olduğunu tahmin ediyorum Türkiye’de. Aynı şekilde TİKA’nın Balkanlarda olsun, işte Kafkaslarda olsun veya Türkiye’nin dışındaki herhangi bir bölgede restore ettiği bizim kültür tarihimize, değerlerimize ve geçmişimize dayanan kültür eserleri ortaya çıktığı zaman, kendilerine getirdiği zaman nasıl seviniyorsak, onur duyuyorsak, aynı şekilde, Türkiye’nin üzerinde bulunduğu coğrafyanın, coğrafyamızın tarihi ve geçmişiyle ilgili olarak da birtakım hakları ve kültürel değerleri olanlar da bu noktada ortaya konulan çalışmaları gördükçe, zannımca, mutlu oluyordurdur.

Benim sizin sunumunuzdan özellikle gördüğüm şey şu: Bu dile de getirildi daha önce; Türkiye’nin ve özellikle de -madem siyasetin bir tarafını da konuşuyoruz- AK PARTİ iktidarının ve Sayın Cumhurbaşkanımızın bu noktada yabancı ülkelerin veya farklı inançlara mensup olanların hakları, hukukları ve varlıklarıyla ilgili bir ön yargısı olduğuna dair ortaya konulmaya çalışılan algının da aslında tam aksinin olduğunu ispatlayan bir sunum gördük. Bu, tabii, Sayın Cumhurbaşkanımızın devletimizin temsili noktasındaki görevi itibarıyla da önemli ama aynı zamanda, bizim Türkiye Cumhuriyeti’nin vatandaşları olarak da devlet olarak da dünya tarih mirasına hiç de anlatıldığı gibi olumsuz değil, çok olumlu bir katkı verdiğimizizi ortaya koymaktadır.

Değerli vekilimiz Ayasofya meselesini dile getirdi “Onu isterler, bu şekilde talepte bulunurlar.” diye. Vallahi, o bir egemenlik meselesidir, onun uluslararası hukuktaki yeri bellidir. Onu hiç şimdi tartışmaya girmeyelim, o zaman bu toplantı dört saat daha uzar; biz gene kazançlı çıkarız, o ayrı hikâye. Ha, siyasetle alakalı olarak da biz ülkemizin, milletimizin, topraklarımızın, sınırlarımızın içerisinde yaşayan vatandaşlarımızın olduğu gibi yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın da ve soydaşlarımızın da...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Biz “Ayasofya verilsin.” falan demedik, yanlış anlaşılma olmasın.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Eyvallah. Yok, hayır, öyle bir şey demedim ben zaten. Endişe etme, onu veremez kimse.

HASAN TURAN (İstanbul) – Hep endişeli onlar zaten.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – O anlamda endişe yok, her zaman korumaya ve onların haklarını da teslim etmeye hazırız.

Ben Sayın Genel Müdüremize teşekkür ediyorum.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Sayın Başkan, tutanaklara girmesi açısından...

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Buyurun.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Tutanaklara girsin diye söylüyorum: Şu anda biz aynı TİKA gibi Balkanlarda, Bosna’da, Kosova’da, Makedonya’da restorasyon yapıyoruz, cami restorasyonu -mesela Ohri’de yaptığımız eserler var- bu da şu ana kadar yaptığımız toplamda 24 adet. Onu da tutanaklara geçsin diye söyledim.

BAŞKAN AKİF ÇAĞATAY KILIÇ – Teşekkür ediyorum.

Değerli katılımcılar, sizler tarafından gündeme getirilecek başka bir husus yok ise -ki olduğunu düşünüyorum- 27’nci Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı 2’nci Toplantısını kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize ve yürütme temsilcilerimize teşekkür ediyorum.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 18.23